

รายงานการวิจัยสถาบันเรื่อง

การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น
โครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ
นางสาวศศิสโสฬส เกียรติภักดิ์กุล

การวิจัยครั้งนี้ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยประจำปี พ.ศ. 2560
(ประเภทวิจัยสถาบัน)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการ
บริหารการปกครองท้องถิ่น โครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ และนางสาวศศิสโสภส เกียรติภักติกุล

ปีที่แล้วเสร็จ 2560

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปีการศึกษา 2555 คณะกรรมการประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น ได้พิจารณาทบทวนโครงสร้างหลักสูตร ความทันสมัยของหลักสูตร/เนื้อหาวิชา ทั้งนี้เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน จึงได้มีการปรับปรุงในบางหัวข้อและในรายละเอียดบางประการ ได้แก่ การปรับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครเข้าศึกษา เปิดรับเฉพาะหลักสูตร 4 ปี กำหนดผู้ที่เข้าศึกษาได้หลายกลุ่มมากขึ้น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยกำหนดให้ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันไม่น้อยกว่า 4 ปีหรืออายุไม่เกิน 55 ปี บริบูรณ์ นอกจากนี้ได้พิจารณาปรับเปลี่ยนชุดวิชาบางส่วนอีกเล็กน้อยเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับนักศึกษามากยิ่งขึ้น โดยเริ่มนักศึกษาในปีการศึกษา 2556 เป็นปีแรกที่ใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง ทั้งนี้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 (กระทรวงศึกษาธิการ 2558) ให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตรหรือทุกรอบ 5 ปี ซึ่งหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่นได้นำมาใช้สอนเกือบ 10 ปีแล้ว ดังนั้นโครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จึงเห็นสมควรประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อนำมาใช้สอนในปีการศึกษา 2560 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น และ 2) ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) นักศึกษาที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556 จำนวน 202 คน 2) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 จำนวน 244 คน 3) ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามตอบกลับร้อยละ 68.8, 20.9 และ 80.0 ตามลำดับ และ 4) ผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 5 คน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดประเภทข้อมูลเชิงคุณลักษณะในแต่ละเนื้อหา

เกณฑ์การประเมิน/การตัดสินการประเมินความคิดเห็น/ความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป (3.50 ขึ้นไป) ถือว่า ผลการประเมินมีความเหมาะสม

ผลการวิจัย พบว่า

1. การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครอง ท้องที่

1.1 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร โดยภาพรวมใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในด้านความชัดเจน 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) ความเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้และ 5) เอกสารการสอน นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนวัตถุประสงค์ในการตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องที่และกระทรวงมหาดไทย ทั้งนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.2 การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา และการบริการการศึกษา ทั้งนักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นโดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.3 ประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.3.1 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นโดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.3.2 ความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิต ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้บังคับขาร้อยละ 65.0 เห็นว่า บัณฑิตมีความรู้และทักษะการทำงานในระดับมาก รองลงมาคือ ร้อยละ 25.0 มีความเห็นว่าในระดับมากที่สุด และร้อยละ 10.0 มีความเห็นในระดับปานกลาง

1.3.3 จุดเด่น และจุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต

1) จุดเด่นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตร้อยละ 35.0 เห็นว่าเป็นด้านการคิด และการแก้ปัญหา รองลงมา ร้อยละ 25.0 คือด้านคุณธรรม จริยธรรม และร้อยละ 5.0 คือด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

2) จุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตร้อยละ 40.1 เห็นว่าเป็นด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รองลงมา ร้อยละ 20.0 คือด้านความรับผิดชอบ และอีก 3 ด้านที่มีค่าร้อยละเท่ากัน (ร้อยละ 13.3) คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการคิดและการแก้ปัญหา และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหาร การปกครองท้องถิ่น

ผลการสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังนี้

2.1 เนื้อหาวิชาที่ควรเพิ่มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ตอบสนองภารกิจการพัฒนาประเทศแนวใหม่ของรัฐบาล ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการของประชาชน ได้แก่

2.1.1 ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารโครงการ การบริหารงบประมาณ การพัสดุ/จัดซื้อ/จัดจ้าง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับวิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.3 ควรเน้นเนื้อหาวิชากฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประนีประนอมข้อพิพาท การจับกุมในชุมชน/หมู่บ้าน

2.1.4) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการบริหารความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้ง อาจพิจารณาให้เป็นชุดวิชาในหลักสูตร เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อใช้องค์ความรู้ในวิชาดังกล่าวบริหารความขัดแย้ง และการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

2.1.5 ควรเน้นเนื้อหาวิชาการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดภัยพิบัติ น้ำท่วมและไฟไหม้ในชุมชนต่าง ๆ หลายพื้นที่

2.1.6 ควรมีชุดวิชาการสัมมนา เพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

2.2 เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี ประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์

2.3 ชุดวิชาที่ใช้สอนในปัจจุบัน ควรมีการทบทวนและปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เอกสารการสอนประจำชุดวิชา หากเนื้อหาวิชาในเอกสารการสอนชุดวิชาใดมีเนื้อหาที่ไม่เป็นปัจจุบัน ควรจัดทำเอกสารการสอนเนื้อหาสาระใหม่เพิ่มเติมและแจกจ่ายให้นักศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตยังได้เสนอแนะว่าควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการ

สนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และควรนำความเห็น/ข้อเสนอแนะจากการสัมมนาแนวทางเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2559 ใน 2 ประการคือ 1) เนื่องจากหลักสูตรนี้ได้นำชุดวิชาส่วนหนึ่งของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รปศ.) ซึ่งเป็นหลักสูตรปกติของมหาวิทยาลัยมาเป็นชุดวิชาในโครงสร้างหลักสูตรนี้ ซึ่งปัจจุบันหลักสูตรหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รปศ.) เป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุง ดังนั้นจึงควรใช้ชุดวิชาในหลักสูตรใหม่มาทดแทนชุดวิชาที่ยกเลิกแล้ว และ 2) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเพื่อการปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการปรับปรุง/เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) เนื้อหาวิชาที่ควรเพิ่มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ตอบสนองภารกิจการพัฒนาประเทศแนวใหม่ของรัฐบาล ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการของประชาชน ได้แก่

(1) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารโครงการ การบริหารงบประมาณ การพัสดุ/จัดซื้อ/จัดจ้าง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับวิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ควรเน้นเนื้อหาวิชากฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประนีประนอมข้อพิพาท การจับกุมในชุมชน/หมู่บ้าน

4) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการบริหารความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้ง อาจพิจารณาให้เป็นชุดวิชาในหลักสูตร เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อใช้อำนาจความรู้ในวิชาดังกล่าวบริหารความขัดแย้ง และการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทในปัจจุบันและสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่

(5) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมและไฟไหม้ในชุมชนต่าง ๆ หลายพื้นที่

(6) ควรมีชุดวิชาการสัมมนา เพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

2) เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี ประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

3) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในเอกสารการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน

จากผลการวิจัยที่ทั้งนักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความเห็นและข้อเสนอแนะที่ตรงกันว่า เนื้อหาวิชาที่ใช้สอนในปัจจุบันควรมีการทบทวนและปรับเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น เนื้อหาวิชากฎหมาย

รัฐธรรมนูญ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอร่างโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาทบทวนดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ต่อไป

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการ
บริหารการปกครองท้องถิ่น โครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้วิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ และนางสาวศศิสโสภส เกียรติภักติกุล

ปีที่แล้วเสร็จ 2560

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น และ 2) ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) นักศึกษาที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556 จำนวน 202 คน 2) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 จำนวน 244 คน 3) ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามตอบกลับร้อยละ 68.8, 20.9 และ 80.0 ตามลำดับ และ 4) ผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 5 คน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดประเภทข้อมูลเชิงคุณลักษณะในแต่ละเนื้อหา เกณฑ์การประเมิน/การตัดสินใจการประเมินความคิดเห็น/ความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป (3.50 ขึ้นไป) ถือว่าผลการประเมินมีความเหมาะสม

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และผลการใช้หลักสูตร มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรสรุปได้ดังนี้ 1) เนื้อหาวิชาที่ควรเพิ่มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้ตอบสนองภารกิจการพัฒนาประเทศ แนวโน้มใหม่ของรัฐบาล ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการของประชาชน 2) เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร และ 3) ชุดวิชาที่ใช้สอนในปัจจุบัน ควรมีการทบทวนและปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

คำสำคัญ ประเมินหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต การบริหารการปกครองท้องถิ่น

Research Title: An Evaluation of the Bachelor of Public Administration Program in State Affairs Administration Majoring in Provincial Government Administration under the Cooperation Project between Department of Provincial Administration, Ministry of Interior and Sukhothai Thammathirat Open University

Researchers: Assoc. Prof. Dr. Wannatham Kanchanasuwan
Miss Sasasorot Kiatphakdeekul

Year: 2017

Abstract

The objectives of this research were (1) to evaluate the Bachelor of Public Administration Program in State Affairs Administration majoring in Provincial Government Administration; and (2) to study the trend of the Bachelor of Public Administration Program in State Affairs Administration majoring in Provincial Government Administration.

The research sample for data collection via the use of questionnaires consisted of (1) a group of 202 students studying in the Program during the first semester of the 2013 academic year, (2) a group of 244 students who graduated from the Program in the 2014 academic year, and (3) a group of 25 supervisors of the graduated students. The employed research instruments were three sets of questionnaires. The rates of return for the three sets of questionnaires were 68.8 percent, 20.9 percent, and 80.0 percent respectively. In addition, data were collected via focus group discussion involving five administrators under the Department of Provincial Administration, Ministry of Interior. Statistics employed for quantitative data analysis were the frequency, percentage, mean, and standard deviation; while qualitative data from focus group discussion were analyzed with content analysis for categorizing and grouping of the data according to their characteristics. The criteria for evaluation or decision making for evaluation of opinions/satisfaction were based on the rating mean of 3.50 or over, which was considered as being high or appropriate.

Research findings were as follows:

1. Regarding the evaluation of the Bachelor of Public Administration Program in State Affairs Administration majoring in Provincial Government Administration, the evaluation results showed that the preliminary inputs of the Program, the implementation process of the Program, and the implementation results of the Program were appropriate and met the pre-determined criteria.
2. Regarding results of the study of the trend of the Bachelor of Public Administration Program in State Affairs Administration majoring in Provincial Government Administration in order to be used as the guidelines for improvement of the Program, the conclusions were as follows: (1) additional contents should be added to the Program in accordance with the needs in work performance and duty based on the government's policy in order to be responsive to the government's mission of new ways of country development, the national strategies, and the needs of the people; (2) additional contents on communications and the use of technology for communications should be added to the Program; and (3) there should be reviews of contents of the existing courses in the Program to consider which contents should be adjusted to be more relevant for the present conditions.

Keywords: Program evaluation, Bachelor of Public Administration Program, Provincial Government Administration

คำนำ

ในปีการศึกษา 2555 คณะกรรมการประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น ได้พิจารณาทบทวนโครงสร้างหลักสูตร ความทันสมัยของหลักสูตร/ เนื้อหาวิชา ทั้งนี้เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน จึงได้มีการปรับปรุงในบางหัวข้อและ รายละเอียดบางประการ ได้แก่ การปรับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครเข้าศึกษา เปิดรับเฉพาะหลักสูตร 4 ปี กำหนดผู้ที่เข้าศึกษาได้หลายกลุ่มมากขึ้น นอกจากนี้ได้พิจารณาปรับเปลี่ยนชุดวิชาบางส่วนอีกเล็กน้อย โดยเริ่มที่ใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงในปีการศึกษา 2556 ทั้งนี้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 ให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของ หลักสูตรหรือทุกรอบ 5 ปี ซึ่งหลักสูตรได้นำมาใช้สอนเกือบ 10 ปีแล้ว ดังนั้นโครงการความร่วมมือระหว่าง กรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จึงเห็นสมควรประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปและเพื่อนำมาใช้สอนในปีการศึกษา 2560 ต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็น ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยสถาบันที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัย และคุณนพรัตน์ นาคบาง ผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัย
กรกฎาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
คำนำ.....	ซ
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	1
3. นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	2
4. ขอบเขตการวิจัย	2
5. ประโยชน์ที่ได้รับ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
1. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558.....	5
2. การประเมินหลักสูตร.....	13
3. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์.....	21
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	34
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ.....	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	37
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร.....	42
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร.....	64
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลการใช้หลักสูตร.....	70
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาแนวทางการปรับปรุง	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาแนวทางการปรับปรุง	
หลักสูตร และการสนทนากลุ่ม เพื่อการศึกษาแนวโน้มของ	
หลักสูตรฉบับปรับปรุง (ปีการศึกษา 2560).....	79
5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
1. สรุปการวิจัย.....	89
2. อภิปรายผล.....	101
3. ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	108
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	
ง รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม	
จ การประกันคุณภาพของหลักสูตร	
ฉ หนังสือรับรองการตรวจสอบบทคัดย่อภาษาอังกฤษ	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวอย่างนักศึกษาที่เข้าศึกษาภาคการศึกษาที่ 1/ 2556 จำแนกตามภูมิภาค	31
2	แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง.....	35
3	ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม.....	37
4	ข้อมูลเกี่ยวกับบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถาม.....	39
5	วุฒิการศึกษา/ความรู้ที่บัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์ หลังสำเร็จการศึกษา.....	39
6	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
7	ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต เกี่ยวกับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร.....	43
8	ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรในการตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น.....	44
9	ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรในการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย.....	46
10	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	47
11	ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร ด้านความเหมาะสม.....	48
12	ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของชุดวิชา ในหลักสูตร ด้านความเหมาะสมของชุดวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร.....	80
13	ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของชุดวิชาใน หลักสูตร ด้านการเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ของ นักศึกษาและบัณฑิต.....	53
14	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระ ของหลักสูตร.....	55
15	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระของ หลักสูตร.....	56
16	ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชา ในหลักสูตร.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17	ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร..... 59
18	ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเอกสารการสอนด้านความเหมาะสมในแต่ละรายการ..... 61
19	ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับเอกสารการสอน..... 62
20	ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับเอกสารการสอน..... 63
21	ความพึงพอใจของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร / การวัดและประเมินผลการศึกษา/การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา..... 65
22	ความคิดเห็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการการศึกษา..... 67
23	ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับวัดผลและประเมินผลการศึกษาและบริการการศึกษา..... 68
24	ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช..... 73
25	ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิตภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว..... 76
26	ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อจุดเด่นของบัณฑิต..... 77
27	ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อจุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต..... 77

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้จัดทำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น และเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นมา หลักสูตรดังกล่าวมุ่งพัฒนาการศึกษาตลอดชีวิตของบุคลากรที่ทำงานอยู่ในท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล นอกจากนี้ยังเป็นหลักสูตรที่เพิ่มพูนความรู้เฉพาะด้านที่จำเป็นต่อการทำงานในท้องถิ่น รวมทั้งยังเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา แก่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในลักษณะเฉพาะเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่นอีกด้วย

เมื่อถึงปีการศึกษา 2555 มิได้รับนักศึกษาใหม่ซึ่งเป็นปีที่ใช้หลักสูตรครบกระบวนการแล้ว คณะกรรมการประจำหลักสูตร ฯ ได้พิจารณาทบทวนโครงสร้างหลักสูตร ความทันสมัยของหลักสูตร/เนื้อหาวิชา ทั้งนี้เพื่อให้มีให้มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน จึงได้มีการปรับปรุงในบางหัวข้อและในรายละเอียดบางประการ ได้แก่ การปรับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครเข้าศึกษา เปิดรับเฉพาะหลักสูตร 4 ปี กำหนดผู้ที่เข้าศึกษาได้หลายกลุ่มมากขึ้น คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยกำหนดให้ต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันไม่น้อยกว่า 4 ปีหรืออายุไม่เกิน 55 ปีบริบูรณ์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2556) นอกจากนี้ได้พิจารณาปรับเปลี่ยนชุดวิชาบางส่วนอีกเล็กน้อยเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับนักศึกษามากยิ่งขึ้น โดยเริ่มรับนักศึกษาในปีการศึกษา 2556 เป็นปีแรกที่ใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง ทั้งนี้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 (กระทรวงศึกษาธิการ 2558) ให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตรหรือทศรอบ 5 ปี ซึ่งหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่นได้นำมาใช้สอนเกือบ 10 ปีแล้ว ดังนั้นโครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จึงเห็นสมควรประเมินหลักสูตร เพื่อนำผลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อนำมาใช้สอนในปีการศึกษา 2560 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

2.2 เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

3. นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

3.1 โครงการ หมายถึง โครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

3.2 หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3.3 การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษาความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวมในด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการใช้หลักสูตร และด้านผลการใช้หลักสูตร โดยทำการประเมินโดยสอบถามจากผู้เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ข้อค้นพบที่ได้เพื่อนำมาใช้ตัดสินว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่

3.3.1 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ ด้านหลักสูตร (วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตร) และเอกสารการสอน

3.3.2 การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ ด้านการบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา และบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3.3 การประเมินผลการใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านคุณสมบัติตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3.4 แนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หมายถึง คำแนะนำ/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และจากการสนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ฯ ต่อแนวทางที่ควรจะเป็นของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ในด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร เอกสารการสอน การบริหารหลักสูตร/การวัดและประเมินผลการศึกษา/การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิต จุดเด่น และจุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต และแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาบัณฑิต

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการในภาคการศึกษาที่ 1/2559 ดังนี้

4.1 ขอบเขตผู้ให้ข้อมูล

4.1.1 นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหาร การปกครองท้องถิ่นที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556

4.1.2 บัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหาร การปกครองท้องถิ่นที่เข้าศึกษาหลักสูตร 4 ปี ในปีการศึกษา 2554 และสำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2557

4.1.3 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต (ที่สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2557) ได้แก่ นายอำเภอ และผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย

4.1.4 ผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ฯ รวม 5 คน ได้แก่ 1) อธิการวิทยาลัยการปกครอง 2) ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น 3) ผู้อำนวยการส่วนบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 4) ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง และ 5) ผู้อำนวยการโรงเรียนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตแนวทางการศึกษาภายใต้มติที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยสถาบันเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรตามแนวทางการวิจัย ครั้งที่ 1/2558 วันที่ 28 ธันวาคม 2558 ได้กำหนดแนวทางการวิจัยประเมินหลักสูตรไว้ 3 ประการ (การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร และการประเมินผลการใช้หลักสูตร) และการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตร

4.2.1 การประเมินหลักสูตร ได้แก่

1) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่

- (1) หลักสูตร (วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหา)
- (2) เอกสารการสอน

2) การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร ได้แก่

- (1) การบริหารหลักสูตร
- (2) การวัดและประเมินการศึกษา
- (3) บริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3) การประเมินผลการใช้หลักสูตร

คุณสมบัติตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

4.2.2 การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตร

โดยการนำผลสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการสอบถาม นักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และการสัมมนาแนวทางเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการสนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ได้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2 คือแนวโน้มของหลักสูตร ฯ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา และกระบวนการ จัดการเรียนการสอน

4.3 ขอบเขตด้านเวลา จะเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (จากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม) ระหว่างเดือนมกราคม-มิถุนายน 2560 และเสนอรายงานการวิจัยเดือนกรกฎาคม 2560

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ ได้สารสนเทศในการใช้เป็นแนวทางการวางแผนปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่นทั้งในด้านวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการปรับปรุงเนื้อหาของชุดวิชาในหลักสูตร

5.2 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานในการกำหนดนโยบายการศึกษาให้แก่ักปกครองท้องถิ่นต่อไป

5.3 นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่นที่ได้รับความรู้จากหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่เป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอตามหัวข้อดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558
2. การประเมินหลักสูตร
3. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดของแต่ละหัวข้อมีดังนี้

1. เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558

กระทรวงศึกษาธิการ (2558) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีไว้ดังนี้

1.1 ความหมาย

1.1.1 “อาจารย์ประจำ” หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

สำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้เริ่มบังคับใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการ การอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ

1.1.2 “อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้น มีคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร

1.1.3 “อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีภาระหน้าที่ในการบริหาร และพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลา ที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ ยกเว้น พหุวิทยาการหรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถซ้ำได้ไม่เกิน 2 คน

1.1.4 “อาจารย์พิเศษ” หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

1.2 ปรัชญา และวัตถุประสงค์

มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล ให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อว่าการ่าลังคนที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึก ของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐาน ภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียม มาตรฐานสากล

ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริมกระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถสร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่งหลักสูตรเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรปริญญาตรีสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถระดับสูง โดยใช้ หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษา บางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำวิจัยที่ลุ่มลึกทางวิชาการ

1.2.2 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

1) หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น ๆ โดยผ่านการฝึกงาน ในสถานประกอบการ หรือสหกิจศึกษา

หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ เพราะมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุคำว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

2) หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึกหรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในหน่วยงาน องค์กร หรือสถานประกอบการ

หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการหรือทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

1.3 ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษา ที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือแนวทางดังนี้

1.3.1 ระบบไตรภาค

1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ โดย 1 หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ 12/15 หน่วยกิตระบบทวิภาคหรือ 4 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 5 หน่วยกิตระบบไตรภาค

1.3.2 ระบบจตุรภาค

1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์ โดย 1 หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ 10/15 หน่วยกิตระบบทวิภาคหรือ 2 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 3 หน่วยกิตระบบจตุรภาค

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

1.4 การคิดหน่วยกิต

1.4.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

1.4.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมงต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

1.4.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาค การศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

1.4.4 การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลา ทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ระบบทวิภาค

1.5 จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

1.5.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

1.5.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

1.5.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

1.5.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษาจากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

1.6 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชา เลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

1.6.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ความรู้รอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับรวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

1.6.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวม ดังนี้

1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ รวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

2) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มีจำนวน หน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการตามที่ มาตรฐานวิชาชีพกำหนด หากไม่มี มาตรฐานวิชาชีพกำหนดต้องเรียนวิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต หลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้น ต้องเป็นวิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

3) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวม ไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต

4) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชา เฉพาะรวมไม่ น้อยกว่า 108 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือ วิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วย กิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีการจัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่ม จำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อย กว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวน้ำ ผู้เรียนต้องเรียนวิชาระดับ บัณฑิตศึกษาใน หมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

1.6.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ ตนเองถนัด หรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยให้มีจำนวนหน่วย กิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่วิชาศึกษาในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับการเทียบโอน ของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.7 จำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์

1.7.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการประกอบด้วย

1) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วย ศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทาง

วิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้ง ให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ประจำ หลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มี คุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มี นั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

3) อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของ รายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และทำหน้าที่อาจารย์ ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ ผู้สอนต่อไปได้

ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิ ขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชา ที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชา นั้น

1.7.2 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

1) อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วย ศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทาง วิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่เน้นทักษะ ด้านวิชาชีพตาม ข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากร ที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้น มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

2) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติเช่นเดียวกับ อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน

ในกรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะ ด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ โดยอาจเป็นอาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษา หรือเป็น บุคลากรของหน่วยงานที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีข้อตกลงในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรนั้นร่วมกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 คน

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้น มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ 3 คน และหากเป็นปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติ เชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ต้องมีสัดส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ 1 ใน 3

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

3) อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำ ปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในกรณีที่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และทำหน้าที่ อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้ ให้สามารถ ทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้

กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้น มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชา ที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะ ด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐาน วิชาชีพนั้น ๆ

1.8 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1.8.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

1.8.2 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชา ที่ตรงกับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษา

1.8.3 หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวนำทั้งทางวิชาการ และทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 3.50 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และมีผลการเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวนำ ไม่น้อยกว่า 3.50 ทุกภาคการศึกษา อนึ่ง ในระหว่างการศึกษาในหลักสูตรแบบก้าวนำ หากภาคการศึกษาใด ภาคการศึกษาหนึ่งมีผลการเรียนต่ำกว่า 3.50 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จะถือว่าผู้เรียนขาดคุณสมบัติในการศึกษาหลักสูตรแบบก้าวนำ

1.9 การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ ดังนี้

1.9.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียน ไม่เต็มเวลา

1.9.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียน ไม่เต็มเวลา

1.9.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาค การศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 20 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

1.9.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

การลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต

การลงทะเบียนเรียนที่มี จำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ต้องเรียนให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

1.10 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้กำหนดเกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบ ตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ใน

หลักสูตร และต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า

1.11 ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนด ชื่อปริญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

1.12 การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตร (ภาคผนวก จ) โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 ด้าน คือ

2.12.1 การกำกับมาตรฐาน

2.12.2 บัณฑิต

2.12.3 นักศึกษา

2.12.4 อาจารย์

2.12.5 หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

2.12.6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

1.13 การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมีการประเมิน และรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือในรอบ 5 ปี

1.14 ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สิ้นสุด

2. การประเมินหลักสูตร

2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ศิริชัย กาญจนวาสี (2553) ได้อธิบายไว้ว่า การประเมินหลักสูตรนั้นเป็นกระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ในการใช้หลักสูตรมีความจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) โดยการติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร สำหรับเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการปรับปรุงหลักสูตร อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

มาเรียม นิลพันธุ์ (2533) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) หมายถึง กิจกรรมที่เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรมาวิเคราะห์ข้อเท็จจริงถึงระดับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักสูตรเกี่ยวกับผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจทักษะ ความสามารถ สมรรถนะ และคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ สมรรถนะ จากการเรียนการสอนในหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง ความผิดพลาด ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบต่อหลักสูตร ในอันที่จะนำไปหาแนวทาง เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน การปรับปรุงการดำเนินหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อไป หรือยกเลิกหลักสูตร การประเมินหลักสูตรเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ การจัดทำทดลองใช้และผลของการทดลองใช้หลักสูตร ตลอดจนการตัดสินใจคุณค่า และคุณภาพ ประสิทธิภาพของหลักสูตร

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2558) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการเชิงระบบเพื่อจัดหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จากความหมายนี้ ลักษณะสำคัญของการประเมินหลักสูตร จึงมีดังนี้

- 1) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
- 2) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการบริหารหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคม
- 3) จุดเน้นที่สำคัญของการประเมินหลักสูตร อยู่ที่การเพิ่มประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ของการใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สรุปได้ว่าการประเมินผลหลักสูตร เป็นกระบวนการพิจารณาตัดสินประสิทธิภาพและคุณค่าของหลักสูตรด้วยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรและการบริหารจัดการหลักสูตรนั้นได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด มุ่งเน้นการได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ สามารถพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้ตอบสนองกับความต้องการของกระทรวงมหาดไทยและประเทศ ต่อไป

2.2 ความสำคัญของการประเมินหลักสูตร

ชฎาวลัย รุณเลิศ (2552) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหลายประการ ดังนี้

- 1) ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ทราบความจำเป็นและความต้องการของประชากรเป้าหมายของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมและผู้เรียน
- 2) ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแผนงาน กิจกรรม และหลักสูตรเหมาะสม ก่อนนำไปปฏิบัติ เพื่อลดโอกาสเสี่ยง อุปสรรค ที่จะให้หลักสูตรล้มเหลว

3) การประเมินความสำเร็จของหลักสูตรจะทำให้ทราบว่า การใช้หลักสูตรบังเกิดผลตาม จุดมุ่งหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงใด ผู้สำเร็จการศึกษานำความรู้ไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด คุ่มค่าหรือไม่ ควรจะปรับปรุงและพัฒนาส่วนใด เพื่อเป็นการลดโอกาสสูญเสียไปอีกทางหนึ่ง (บุญชม ศรีสะอาด, 2546 อ้างถึงใน ชญาวัลย์ รุณเลิศ, 2552 หน้า 10)

4) การประเมินผลหลักสูตร จะทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรเห็นจุดเด่น จุดอ่อน ของตน และจะเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งหากผู้รับผิดชอบ มองเห็นความสำเร็จในการนำหลักสูตรไปใช้ ก็จะทำให้เกิดแรงจูงใจหรือสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2558) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญ ดังนี้

1) ช่วยให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับหลักฐานสำหรับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อการพัฒนาหลักสูตร การตรวจสอบความพร้อมของหลักสูตรและทรัพยากรในการดำเนินการใช้หลักสูตร

2) ช่วยให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งจะ นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงการบริหารหลักสูตร หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขแผนหรือวิธีการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3) ช่วยให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร จุดเด่น จุดด้อยของหลักสูตร ซึ่งจะ นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจและวินิจฉัย ว่าจะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรอย่างไรให้เหมาะสมกับ สภาพการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการศึกษา เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

4) ช่วยให้ได้สารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร คุ่มค่ากับการลงทุน หรือไม่ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการใช้หลักสูตรต่อไป ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกหลักสูตร

5) ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้บริหารหลักสูตร ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรเมื่อทราบสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน สูงขึ้นซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน หรือสถานศึกษา

2.3 ขอบเขตของการประเมินหลักสูตร

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2545: 37-38) ได้เสนอขอบเขตของการประเมินหลักสูตรไว้ดังนี้

2.3.1 การประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ของ หลักสูตรว่าจุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ วิธีการวัด และประเมินผล มีความสอดคล้อง เหมาะสม ครบคลุม และถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตรเพียงใด หลักสูตรที่สร้างขึ้น เหมาะกับผู้เรียนหรือไม่ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียนเพียงใด

การประเมินเอกสารหลักสูตร มักใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการใช้ให้ผู้เชี่ยวชาญหรือ ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการประเมิน

2.3.2 การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้กับสถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุง และสามารถนำหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินผู้สอน โดยทั่วไปนิยมประเมินในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) การประเมินผู้สอน โดยคำนึงคุณวุฒิ ประสบการณ์การสอน เทคนิคการถ่ายทอดความรู้ การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ การเตรียมการสอน และการใช้อุปกรณ์การสอน

2) การประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาคุณสมบัติของผู้เรียนในด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เจตคติ ความสามารถทางสติปัญญา ความสนใจในการเรียน ความพร้อม ความพึงพอใจ อารมณ์ และความสามารถในการปรับตัว ตลอดจนทักษะการแก้ปัญหาต่างๆ

3) การประเมินกระบวนการเรียนการสอน โดยพิจารณาความก้าวหน้าของผู้เรียน ซึ่งเกิดจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย การวางแผนการสอนที่ดี การจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาให้เป็นไปตามหลักการเรียนรู้ การประเมินติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นระยะๆ

4) การประเมินวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากประโยชน์ ความทันสมัย ความเหมาะสม ความหลากหลายของสื่อ ฯลฯ

การประเมินการใช้หลักสูตรอาจประเมินเพียงบางส่วนของการใช้หลักสูตร เช่น ประเมินเฉพาะประสิทธิภาพการสอนของผู้สอนหรือประเมินบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียน หรืออาจทำการประเมินการใช้หลักสูตรทั้งหมดก็ได้ สำหรับวิธีการประเมินนิยมใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถามให้ผู้ที่ใช้หลักสูตรเป็นผู้ตอบ

2.3.3 การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (Academic achievement) ได้แก่ ความรู้ความสามารถทางวิชาการ และสัมฤทธิ์ผลด้านอื่นๆ ได้แก่ บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร สามารถประเมินผู้เรียนขณะศึกษาอยู่ในสถานศึกษา หรือทำการประเมินติดตามผลว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานและประสบความสำเร็จในการทำงานหรือศึกษาต่อหรือไม่ เพียงใด มีความรู้ ทักษะ เพียงพอที่จะดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขหรือไม่ ซึ่งวิธีการประเมินทำได้หลายวิธี เช่น สอบถามผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา เจ้าของสถานประกอบการ ผู้ร่วมงาน ฯลฯ

2.3.4 การประเมินระบบหลักสูตร เป็นการตรวจสอบภาพรวมของหลักสูตรทั้งหมดเพื่อมองเห็นภาพได้ชัดเจนว่าองค์ประกอบของหลักสูตรซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีองค์ประกอบส่วนใดที่มีอุปสรรคปัญหา จะได้ปรับปรุงแก้ไข

การประเมินระบบหลักสูตร ส่วนใหญ่จะประเมินครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) ประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ปรัชญาการศึกษา เป็นต้น
- 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาสาระหลักสูตร เงินงบประมาณ อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ
- 3) ประเมินกระบวนการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ เช่น กระบวนการจัดตารางสอน การประเมินผู้สอน ผู้เรียน กระบวนการจัดการงบประมาณ และกระบวนการจัดเนื้อหาวิชาในหลักสูตร
- 4) ประเมินผลผลิตและผลลัพธ์ หรือผลกระทบของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลหรือไม่ และในระยะยาวก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม ชุมชน อย่างไร
- 5) การติดตามผล (follow up) ของหลักสูตรหรือผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

2.4 ประเภทของการประเมินหลักสูตร

พิชิต ฤทธิจรูญ (2558) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่ามีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภท ดังนี้

2.4.1 การจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน แบ่งการประเมินหลักสูตรออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) เป็นการประเมินขณะกำลังดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมุ่งตรวจสอบ กำกับดูแลการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนของแผนการบริหารหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการศึกษาความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และข้อบกพร่องต่าง ๆ ในระหว่างการใช้หลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับปรับปรุงกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปด้วยความราบรื่น สอดคล้องกับแผนหรือมาตรฐานการดำเนินการใช้หลักสูตรที่กำหนดไว้

2) การประเมินผลสรุปรวม (summative evaluation) หรือประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรหลังจากดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับตัดสินผลสำเร็จของหลักสูตร ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจว่าควรปรับปรุง พัฒนา เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

2.4.2 การจำแนกตามหลักที่ยึดในการประเมิน แบ่งการประเมินหลักสูตรออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) การประเมินแบบอิงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร (goal based evaluation) เป็นการประเมินที่ตัดสินคุณค่าของหลักสูตร โดยการเปรียบเทียบผลผลิตของหลักสูตรกับผลที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตรว่า บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

2) การประเมินแบบไม่อิงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร (goal-free evaluation) เป็นการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ไม่จำเป็นต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือ การตัดสินคุณค่าของหลักสูตรควรเน้นที่การตีค่าของ

ผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด (actual outcomes) ของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยผลทางตรง ผลทางอ้อม หรือผลกระทบ โดยไม่ยึดเฉพาะการประเมินผลที่คาดหวังตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร

2.4.3 การจำแนกตามช่วงเวลาของการดำเนินการหลักสูตร แบ่งการประเมินหลักสูตรออกเป็น 5 ประเภท คือ

1) การประเมินก่อนพัฒนาหลักสูตร เป็นการประเมินในขั้นตอนของการวางแผนหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาความเหมาะสมของหลักสูตรที่จะพัฒนา พิจารณาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรว่าหลักสูตรที่จะพัฒนานั้นมีความสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจใช้เทคนิคของการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) หรือใช้เทคนิคของการศึกษาความเป็นไปได้ (feasibility study)

2) การประเมินร่างหลักสูตรหรือการวิเคราะห์หลักสูตร (curriculum appraisal or analysis) เป็นการตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนและความสมบูรณ์ของตัวหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร รวมทั้งตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของหลักสูตร เช่น ปรัชญา วัตถุประสงค์หรือจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อได้ปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่างให้มีความสมบูรณ์มากที่สุดและพร้อมที่จะนำไปใช้ดำเนินการจัดการศึกษาต่อไป

3) การประเมินก่อนการใช้หลักสูตร (intensive evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ โดยมุ่งเน้นประเมินความพร้อมและความพอเพียงด้านปัจจัยหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตร เช่น ความพร้อมด้านบุคลากรทั้งจำนวนและคุณลักษณะ ความพร้อมด้านเอกสารหลักสูตร ความพร้อมด้านระบบการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยสนับสนุนการใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น

4) การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร (ongoing evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตรเป็นช่วง ๆ (formative evaluation) ว่าการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปตามแผนดำเนินงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรในแต่ละช่วงของการดำเนินงาน ประเด็นการประเมินที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวางแผนการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมของครูและบุคลากร การนิเทศ การฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ความรู้ ความสามารถของครู การจัดกิจกรรม/พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การวัดและ

ประเมินผลการเรียน สารสนเทศที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้เพื่อการปรับปรุงการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5) การประเมินหลังการใช้หลักสูตรครบวงจร (pay-off evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบเมื่อการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการตรวจสอบว่า ผลการดำเนินการใช้หลักสูตรได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการติดตามตรวจสอบผลกระทบหรือผลข้างเคียงว่ามีอะไรเกิดขึ้นตามมาอีกบ้าง กล่าวโดยสรุป การประเมินหลังการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจร มีจุดเน้นโดยเป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้น (outcome) และผลกระทบ (impact) ของหลักสูตรและเป็นการประเมินผลสรุปรวมของหลักสูตรทั้งหมด (summative evaluation) คือการประเมินตั้งแต่การวางแผนหลักสูตร การใช้หลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร

2.4.4 การจำแนกตามสิ่งที่ถูกประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินชิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม แบ่งการประเมินหลักสูตรออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (context evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับ นโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรว่า มีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดทำหลักสูตรหรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินการใช้หลักสูตร สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับนโยบายหรือแผนการศึกษาและบริบทหรือสภาพของสังคม

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) เป็นการประเมินความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและความพอเพียงของทรัพยากรต่าง ๆ ก่อนเริ่มใช้หลักสูตรว่า มีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินการได้หรือไม่ สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินการใช้หลักสูตรสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3) การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร (process evaluation) เป็นการประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร โดยมุ่งประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุงกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) การประเมินผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร (product evaluation) เป็นการประเมินหลังจากการดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว ประกอบด้วยการประเมินผลลัพธ์ (output evaluation) โดยพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สารสนเทศที่ได้นำมาใช้ในการตัดสินใจคุณค่าของผลผลิตของหลักสูตรทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อการตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินการใช้หลักสูตร ปรับปรุง พัฒนา เปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือยกเลิกหลักสูตร

ทั้งนี้ในทัศนะของพิชิต ฤทธิ์จรูญ เห็นว่า อาจกำหนดประเภทของการประเมินหลักสูตรที่สำคัญ ๆ ได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) การประเมินก่อนเริ่มพัฒนาหลักสูตร โดยมุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนาหลักสูตร 2) การประเมินความพร้อมก่อนการใช้หลักสูตร โดยมุ่งประเมินปัจจัยเบื้องต้นหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตร 3) การประเมินความก้าวหน้าและศึกษาปัญหา อุปสรรคในระหว่างการใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้หลักสูตร โดยมุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตร

2.5 ขั้นตอนการประเมินหลักสูตร

สมคิด พรหมจ้อย (2555) กล่าวถึงขั้นตอนในการประเมินหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

1) วิเคราะห์หลักสูตรที่มุ่งประเมิน คือ ทำความรู้จักกับหลักสูตรที่จะประเมินในทุก ๆ ด้าน ซึ่งทำให้มองเห็นกรอบแนวทางในการประเมินหลักสูตร เมื่อพบจุดเด่น-จุดด้อย หรือความสำเร็จ ความล้มเหลวของหลักสูตร นักประเมินจะสามารถอธิบายเหตุผล หรือสาเหตุได้อย่างคมชัดยิ่งขึ้น โดยวิเคราะห์ความสำเร็จและความล้มเหลวของหลักสูตร จุดเด่น หรือจุดด้อยของสภาพการดำเนินงานหลักสูตร

2) กำหนดหลักการและเหตุผลของการประเมินหลักสูตร ในขั้นตอนนี้ต้องกล่าวถึงความเป็นมาของหลักสูตร ตลอดจนความจำเป็นและความสำคัญของการประเมินหลักสูตร รวมถึงผลดีของการประเมินผลเสียที่อาจเกิดขึ้น ถ้าไม่ได้ทำการประเมินหลักสูตร เป็นส่วนที่นำไปสู่การค้นคว้าเกี่ยวกับเหตุผลและความเป็นมาของหลักสูตรที่จะประเมินว่าทำไมต้องมีการประเมิน

3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน เพื่อเป็นกรอบหรือทิศทางให้ทราบว่า การประเมินครั้งนี้มุ่งประเมินในด้านใดบ้าง ซึ่งจะเป็นการควบคุมทิศทาง การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด

4) กำหนดขอบเขตในการประเมินระบุ 3 เรื่อง คือ ประเด็นในการประเมินหลักสูตร ประชากรกลุ่มตัวอย่าง หรือผู้ให้ข้อมูล และช่วงเวลาในการประเมินหลักสูตร

5) ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี แนวทางในการประเมิน แบบจำลองการประเมิน รูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินหลักสูตร ตลอดจนศึกษากรณีตัวอย่างที่ทำการประเมินหลักสูตรที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ทำให้เห็นแนวทางการดำเนินงานประเมินได้ชัดเจนมากขึ้น

6) ออกแบบการประเมิน เป็นการกำหนดกรอบแนวทางการประเมิน โดยออกแบบ 3 เรื่องที่สำคัญ คือ การออกแบบการวัดตัวแปร การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง และการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล

7) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินมีเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือยัง จะใช้เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว หรือจะต้องสร้างขึ้นใหม่ ถ้าสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องสร้างให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การประเมินและมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง เช่น ดัชนีความตรง ความเที่ยง ความยาก ฯลฯ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินอาจจะเป็น แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบ เป็นต้น

8) เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้จะนำไปสู่ความชัดเจนในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ จะทำให้ทราบว่าจะอะไรคือ แหล่งข้อมูลที่ต้องการ จะต้องเก็บข้อมูลที่ไหน เมื่อไร จากใคร เวลาใด และจะใช้เทคนิคใดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงจะได้รับความร่วมมือที่ดีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด สมบูรณ์และถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ผู้ประเมินไม่จำเป็นต้องอาศัยวิธีการใด วิธีการหนึ่งเท่านั้นในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาจจะเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมหลายวิธี ได้แก่ การวิเคราะห์ผลงาน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบความสามารถในการปฏิบัติงาน การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง การใช้สถานการณ์จำลอง การอภิปราย การสังเกต เป็นต้น

9) วิเคราะห์ข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลปกติจะไม่ใช่วิธีการที่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก อาจใช้วิธีการทางสถิติบ้างตามความจำเป็น ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถนำมาวิเคราะห์สถิติต่าง ๆ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น ส่วนข้อมูลที่ไม่ใช่ปริมาณสามารถวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลกับเกณฑ์

10) รายงานการประเมิน เป้าหมายของการประเมินหลักสูตร คือ การนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการวินิจฉัย สั่งการ หรือตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รายงานการประเมินสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือรายงานสรุปสำหรับผู้บริหารซึ่งควรสั้น กระชับรัดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ โดยประกอบด้วยส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะ ส่วนรายงานการประเมินฉบับสมบูรณ์จะมีรายละเอียดที่ชัดเจนครอบคลุมรายละเอียดทั้งหมด

3. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

3.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์และจริยธรรมของนักปกครองท้องถิ่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์และจริยธรรมของนักปกครองท้องถิ่น เป็นสาระส่วนหนึ่งของเอกสารประกอบการบรรยายในหัวข้ออุดมการณ์และจริยธรรมของนักปกครองที่ดี โดย กฤษฎ์ นະนุ่น วิทยากร ครู ก. ระดับจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช (ค้นคืนวันที่ 16 ธันวาคม 2559)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	“จริย” ที่เกี่ยวข้อง	ตัวอย่างหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
1.เป็นผู้ดำเนินชีวิตด้วยความศรัทธา (Faithful)	การมีความเชื่อในเรื่อง กฎแห่งกรรมว่ามีจริง / เชื่อถือว่าตำแหน่งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นตำแหน่งที่มีเกียรติสูง, เงินตอบแทนน้อย / เชื่อถือว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านคือ หัวหน้าราษฎรที่อาสาเข้ามาเพื่อเสียสละให้แก่	หลักธรรมอันก่อให้เกิดพลังใจในการทำงาน เช่น หลักอินทรี 5 คือ ศรัทธา วิริยะ สติ สมธิ ปัญญา เป็นต้น	ในทางปฏิบัติการฝึกรอบมการหยิบยกหลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องถิ่นยอมรับและถือปฏิบัติอยู่มาใช้เป็นแนวทาง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	“จริย” ที่เกี่ยวข้อง	ตัวอย่างหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
	งานแผ่นดิน / เชื่อถือตนเองว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่สามารถเป็นหัวหน้าราษฎรที่ดีได้		
2. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์	การปฏิบัติหน้าที่เพื่อหน้าที่โดยปราศจากความโลภ ความโกรธ ความหลงส่วนตัวมาปะปน	หลักธรรมอันก่อให้เกิดการละกิเลสทั้งมวล เช่น ศีล 5 เป็นต้น	ในทางปฏิบัติ การฝึกอบรมการหยิบยกหลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่มาใช้เป็นแนวทาง
3. เป็นผู้มีภาวะผู้นำ	ต้องการอาสาเข้ามาเพื่อเป็นผู้นำในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขราษฎรในท้องที่	หลักธรรมสำหรับผู้นำหรือผู้เป็นใหญ่ เช่น หลักพรหมวิหาร 4 เป็นต้น	ในทางปฏิบัติ การฝึกอบรมการหยิบยกหลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่มาใช้เป็นแนวทาง
4. เป็นผู้มีกาย วาจา ใจดีงาม	มีความอดทน อดกลั้น อดออม ในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหัวหน้าราษฎร	หลักธรรมอันทำให้ทำงาน เช่น หลักธรรมขันติ-โสรัจจะ เป็นต้น	ในทางปฏิบัติ การฝึกอบรมการหยิบยกหลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่มาใช้เป็นแนวทาง
5. เป็นที่รักใคร่ของผู้พบเห็น	เป็นคนที่มึจิตใจเอื้ออาทร กาย วาจา ดี ใครเห็นก็รัก ศรัทธา นับถืออยากใกล้ชิด	หลักธรรมอันทำให้ผู้อื่นรักใคร่ เช่น สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น	ในทางปฏิบัติ การฝึกอบรมการหยิบยกหลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่มาใช้เป็นแนวทาง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	“จริย” ที่เกี่ยวข้อง	ตัวอย่างหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
6. เป็นผู้มีความรู้	เป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียนทั้งวิชาการ ธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีมนุษยสัมพันธ์เป็นเลิศ	หลักธรรมของผู้รอบรู้ เช่น หลักสปปุริสธรรม 7 เป็นต้น	ใน ทา ง ป ฏิ บั ตี ก า ร ฝึกอบรมการหิบบก หลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่ มาใช้เป็นแนวทาง
7. เป็นผู้มีวินัย	รักษาระเบียบ วินัยของ บ้านเมืองและชุมชนโดยเคร่งครัด	วินัยและจรรยาบรรณของราชการ และพระราชดำรัส ฯลฯ	ใน ทา ง ป ฏิ บั ตี ก า ร ฝึกอบรมการหิบบก หลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่ มาใช้เป็นแนวทาง
8. เป็นผู้ที่สามารถบริหารงานส่วนรวม ใดๆ ให้สำเร็จได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	เป็นคนมีความพึงพอใจต่อการทำงานที่รับผิดชอบ	หลักธรรมอันทำให้งานสำเร็จ เช่น หลักอิทธิบาท 4	ใน ทา ง ป ฏิ บั ตี ก า ร ฝึกอบรมการหิบบก หลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่ มาใช้เป็นแนวทาง
9. เป็นผู้ห่างไกลอบายมุข	เป็นผู้ไม่ดำเนินชีวิตที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมแก่ตนเองและชุมชน	หลักธรรมเพื่อไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมทั้งปวง เช่น หลักอบายมุข 6	ใน ทา ง ป ฏิ บั ตี ก า ร ฝึกอบรมการหิบบก หลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่ มาใช้เป็นแนวทาง
10. เป็นผู้มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง	ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอเพียงในความคิดพอเพียงในจิตใจ และพอเพียงในความเป็นอยู่	จิตใจแจ่มใสด้วย โอสถ ธรรม อาหาร อากาศ ออกกำลังกาย อุดจาระเป็นเวลา (หลัก 5 อ.)	ใน ทา ง ป ฏิ บั ตี ก า ร ฝึกอบรมการหิบบก หลักธรรมที่ราษฎรซึ่งเป็นศาสนิกชนในท้องที่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	“จริย” ที่เกี่ยวข้อง	ตัวอย่างหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	หมายเหตุ
			ยอมรับและถือปฏิบัติอยู่มาใช้เป็นแนวทาง

3.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ใหญ่บ้าน

จากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559 ข้อ 11 การประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านประกอบด้วยองค์ประกอบสามด้านดังต่อไปนี้ (1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล (2) ด้านคุณลักษณะความเป็นผู้นำและหลักการทำงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ (3) ด้านความพึงพอใจ แต่ในครั้งนี้อธิบายรายละเอียดเฉพาะคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ได้แก่

3.2.1 คุณลักษณะความเป็นผู้นำ

1) มีภาวะผู้นำ เช่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ สามารถชักนำจิตใจประชาชนไปในทางที่ดี สามารถเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน สามารถบริหารความขัดแย้งที่เกิดจากกระบวนการทำงานในพื้นที่ได้ มีความเสียสละ เป็นต้น

2) มีความรอบรู้ มีทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ

3) มีการทำงานเป็นทีมโดยสามารถโน้มน้าวให้สมาชิกในทีมเกิดความเต็มใจและกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่สมาชิกในทีมงาน

4) มีการตัดสินใจเหมาะสมกับสถานการณ์

5) มีมนุษยสัมพันธ์

6) การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบที่กำหนด

3.2.2 การพัฒนาองค์กร

1) ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ใหม่

2) ติดตามความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานเพิ่มเติมอยู่เสมอ

3) นำความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ มาพัฒนาผู้ร่วมงานและประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน

4) มีความคิดริเริ่มในการกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของ

ราษฎรในพื้นที่

3.2.3 ความรับผิดชอบ

1) เอาใจใส่ อุทิศตน ปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.4 การมุ่งผลสัมฤทธิ์

- 1) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน
- 2) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการที่รับผิดชอบเป็นระยะ ๆ
- 3) ปรับปรุง พัฒนา ระบบ ขั้นตอน และวิธีการทำงานให้รวดเร็ว และมีคุณภาพมากขึ้น

หรือบริหารจัดการเวลาและทรัพยากรเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อภารกิจของหน่วยงานตามที่วางแผนไว้

3.2.5 หลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม จริยธรรม

1) มีคุณธรรมและจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสซื่อสัตย์สุจริต ถูกต้องตามหลักกฎหมาย

- 2) มีจิตสำนึก และรับผิดชอบต่องานในหน้าที่
- 3) การประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ไม่เป็นผู้มีอิทธิพลหรือเสียชื่อในทางพาลหรือทางทุจริต
- 4) มีกิริยา มารยาท เรียบร้อย วางตนเหมาะสม และรู้จักการควบคุมอารมณ์
- 5) ปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติ

3.2.6 ความสามารถในการสื่อสาร

1) สื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ราษฎร และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ดี โดยเข้าใจถูกต้องตรงกัน หรือถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจอย่างชัดเจน โดยเหมาะสม

2) มีความคิดริเริ่มในการกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของราษฎรในพื้นที่

3.2.7 อื่น ๆ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคณะ (2553) ได้ประเมินหลักสูตรแขนงวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. บริบทของหลักสูตร โดยรวมหลักสูตรมีความเหมาะสมระดับมาก ได้แก่ วัตถุประสงค์มีความชัดเจน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม และศรัทธาในวิชาชีพ
2. ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะของอาจารย์และด้านคุณลักษณะของผู้เรียน มีความเหมาะสมระดับมากส่วนด้านเนื้อหาวิชามีความเหมาะสมระดับปานกลางในเรื่องความทันสมัย
3. กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยรวมมีความเหมาะสมระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านการอบรมประสบการณ์วิชาชีพ และด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา มีความเหมาะสมระดับมาก

วรพรรณี เผ่าทองสุข และคณะ (2553) ได้ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยา อุตสาหกรรม พ.ศ.2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของประเทศและความต้องการของท้องถิ่นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมากตามลำดับ ความก้าวหน้าและทันสมัยของเนื้อหาสาระของหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชามีความสอดคล้องหรือเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และการจัดแผนการศึกษาในหลักสูตรมีความสอดคล้องหรือเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า การประเมินด้านนักศึกษา อาจารย์ และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

ด้านการประเมินกระบวนการของหลักสูตร ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ด้านการประเมินผลผลิตของหลักสูตร ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อความรู้ความสามารถที่ได้รับจากหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ความรู้ความสามารถด้านวิชาการและด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาต่อความรู้ความสามารถที่ได้รับจากหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาและความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติ รวมทั้งการนำไปใช้ประโยชน์ของรายวิชาที่ได้ศึกษาในหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะของบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า ด้านลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบัณฑิตและความสามารถเชิงวิชาการของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

สุรพล หยกฟ้าวิจิตร สมคิด พรหมจ้อย และทัศนีย์ ขาดีไทย (2555) ได้ประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย พบว่า 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน มีความเหมาะสมระดับมาก โดยอันดับแรกคือ วัตถุประสงค์การใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย รองลงมาคือ สอดคล้องกับสภาพความเป็นพระสงฆ์ของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมทั้งทางโลกและทางธรรม 2) ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก มี 5 ด้านคือ ด้านโครงสร้างหลักสูตรโครงสร้างที่ 1 (วิชาเอก-โท) โครงสร้างหลักสูตรโครงสร้างที่ 2 (วิชาเอกเดี่ยว) ด้านรายวิชาในหลักสูตร ด้านคุณลักษณะของอาจารย์ และด้านคุณลักษณะความพร้อมของนิสิต 3) กระบวนการของหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการปฏิบัติศาสนกิจของนิสิต ส่วนด้านที่มีความเหมาะสมปานกลางคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ผลผลิตของหลักสูตร ด้าน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบัณฑิตพบว่า บัณฑิตมีผลการเรียนเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 2.00 ด้านความพึงพอใจในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต 9 ประการ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

วัฒนา สุนทรชัย และประภาศรี พรหมประกาย (2558) ได้ประเมินผลหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) โดยประเมินมาตรฐานผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอน กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ การสำรวจความคาดหวังที่นักศึกษาจะได้รับจากกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตร ปัญหาหรืออุปสรรคจากการเรียนการสอนในหลักสูตรซึ่งส่งต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาและความพึงพอใจภาพรวมของหลักสูตร พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยมากกว่าผลการเรียนรู้เมื่อเริ่มต้นทุกด้านและทุกชั้นปี โดยคณะมีกลยุทธ์การเรียนการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมมากที่สุด และเมื่อได้ดำเนินการใช้กลยุทธ์ในการประเมินผลในประเด็นต่าง ๆ ระหว่างร้อยละ 52-65 นักศึกษาสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศมีความคาดหวังจากหลักสูตรในด้านการประกอบอาชีพมากที่สุด ส่วนนักศึกษาสาขาวิศวกรรมซอฟต์แวร์มีความคาดหวังในด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด โดยรวมแล้ว นักศึกษามีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยต่อหลักสูตรในระดับมากถึงมากที่สุด

เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2560) ได้ประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า (1) ทุกองค์ประกอบที่ประเมินมีความเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมากถึงระดับมากที่สุด กล่าวคือ 1) ด้านบริบท ทั้งนักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์ประจำเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน ตอบสนองความต้องการของนักศึกษาและบัณฑิต และความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยในระดับมากถึงมากที่สุด พร้อมกันนี้นักศึกษา บัณฑิต และอาจารย์ประจำเห็นว่าชุดวิชาในหมวดวิชาต่างๆ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเหมาะสมที่จัดไว้โครงสร้างของหลักสูตรในระดับมากถึงมากที่สุด สำหรับชุดวิชาต่างๆ ในหมวดวิชาเฉพาะทั้งนักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และอาจารย์เห็นว่ามี ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมีความเหมาะสมที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรในระดับมากถึงมากที่สุด ผลการประเมินด้านบริบทผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 2) ด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษา บัณฑิต และเจ้าหน้าที่ มสธ. เห็นว่าเอกสารการสอน แหล่งการเรียนรู้ และคุณภาพของสื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมและคุณภาพในระดับมาก ในขณะเดียวกันอาจารย์ประจำเห็นว่าศักยภาพและความพร้อมของผู้สอนมีอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 3) กระบวนการดำเนินงานซึ่งเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินการด้านการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริการและการจัดการการศึกษาของมหาวิทยาลัยนั้นนักศึกษา บัณฑิต อาจารย์ประจำ และเจ้าหน้าที่ มสธ.เห็นว่ามีเหมาะสมและมีคุณภาพในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 4) ด้านผลผลิต ทั้งบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าบัณฑิตบริหารรัฐกิจมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับที่มากถึงมากที่สุด ผลการประเมินด้านผลผลิตผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (2) สำหรับข้อมูลที่น่าไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตฉบับปรับปรุงใหม่จะมุ่งเน้นการสร้างนักบริหารที่ชำนาญการทั่วไป โครงสร้างหลักสูตร

จำนวน 120 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา(30 หน่วยกิต) หมวดวิชาเฉพาะ 14 ชุดวิชา(84 หน่วยกิต) และวิชาเลือกเสรี 1 (6 หน่วยกิต) ชุดวิชา รวม 20 ชุดวิชา ใช้ระยะเวลาศึกษา 4 ปีการศึกษา โดยมีการปรับปรุงชุดวิชาใหม่ จำนวน 5 ชุดวิชา จากจำนวน 14 ชุดวิชา ในส่วนของเนื้อหาหลักสูตรนั้นจะเป็นเนื้อหาที่สะท้อนองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร 5 องค์ความรู้ได้แก่ องค์การและการจัดการ นโยบายสาธารณะ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตรและการคลังและงบประมาณ โดยยังคงคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไว้ตามเดิม

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตร

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าโดยรวมแล้วหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554 เป็นหลักสูตรที่ผ่านเกณฑ์ประเมินทุกรายการจึงเป็นหลักสูตรที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่มีองค์ประกอบที่ครบถ้วนและความเหมาะสม มีความสอดคล้องระหว่างกันและกันขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ประกอบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลส่งผลให้บัณฑิตบริหารรัฐกิจที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชครบถ้วนทุกประการสามารถที่จะนำไปใช้ต่อไปได้โดยไม่ต้องปรับปรุงใดๆ เลย เพียงแต่อาจจำเป็นต้องปรับปรุงในบางกิจกรรมของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่ด้วยข้อกำหนดของ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร ได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยทุก ๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี ประกอบกับการประชุมของคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตของสาขาวิชาวิทยาการจัดการ เห็นว่าหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตที่ปรับปรุงขึ้นใหม่นี้ ควรเป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารประเทศ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งหมายรวมถึงการสร้างความรู้ถึงปรัชญาการบริหารภายใต้บริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะในการบริหารและให้บริการภาครัฐ นโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐทั้งในระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งเน้นแนวคิดและกระบวนการต่างๆในการบริหารงานภาครัฐและสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร มุ่งเน้นการสร้างพหุวิทยาการเพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาได้มีความรู้ปัญญาและทักษะในการประกอบวิชาชีพ ในหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและให้บริการของรัฐในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และเป็นธรรม

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร ประกอบด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตในหมวดศึกษาทั่วไปเท่ากับ 30 หน่วยกิต(จำนวน 6 ชุดวิชา) หมวดวิชาเฉพาะเท่ากับ 84 หน่วยกิต)จำนวน 14 ชุดวิชา) หมวดวิชาเลือกเสรี

หน่วยกิต(จำนวน 1 ชุดวิชา) และหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเท่ากับ 120 หน่วยกิต(จำนวน 20 ชุดวิชา) ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 4 ปีการศึกษา

ในส่วนของเนื้อหาหลักสูตรนั้นควรเป็นเนื้อหาที่สะท้อนองค์ความรู้ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของหลักสูตร รัฐประศาสนศาสตร์ ได้ทั้งสิ้น 5 องค์ความรู้ได้แก่ (1) กลุ่มองค์ความรู้ด้านองค์การและการจัดการ (2) กลุ่มองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ (3) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (4) กลุ่มองค์ความรู้ด้านทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ และ (5) กลุ่มองค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณ

ในส่วนของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้นยังควรคงคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ประกอบด้วยต่างๆ ได้แก่คุณธรรม จริยธรรม ความรอบรู้และประสบการณ์ ความคิดและแก้ปัญหา ความรับผิดชอบ มนุษยสัมพันธ์ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองไว้ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหาร การปกครองท้องถิ่น โครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราชครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ) โดยเนื้อหาส่วนนี้ได้ นำเสนอเรียงลำดับตามหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้เกี่ยวข้อง 4 กลุ่ม ดังนี้

1.1 นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการ ปกครองท้องถิ่นที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556 ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร ชุด วิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจำนวน 21 ชุดวิชาจากชุดวิชาทั้งหมด 22 ชุดวิชา (ชุดวิชาที่ยังไม่ได้เรียนมี 1 ชุดวิชาคือ ชุดวิชา 33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่น) จำนวน 804 คน

ทั้งนี้ประชากรมีการกระจายตามภาคภูมิศาสตร์ 4 ภาค ประกอบด้วย 1) ภาคกลาง 2) ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ภาคใต้ และ 4) ภาคเหนือ (การแบ่งภูมิภาคใช้หลักเกณฑ์การแบ่งภาคของกรมการ ปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

การสุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการจำแนกตัวอย่างกระจายตามภาค ภูมิศาสตร์ 4 ภาคและจังหวัด และสุ่มตัวอย่างแบบยกกกลุ่ม (Cluster random sampling) ภูมิภาคละ 1 ห้อง รวม 4 ห้อง รวมจำนวนประมาณ 202 คน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างนักศึกษาที่เข้าศึกษาภาคการศึกษาที่ 1/ 2556 จำแนกตามภูมิภาค

ภูมิภาค	จังหวัด	ตัวอย่าง จำนวน
เหนือ	พะเยา	53
ตะวันออกเฉียงเหนือ	กาฬสินธุ์	55
กลาง	พระนครศรีอยุธยา	44
ใต้	ตรัง	50
รวม		202

1.2 บัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่นที่เข้าศึกษาหลักสูตร 4 ปี ในปีการศึกษา 2554 และสำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 620 คน

สุ่มตัวอย่างจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2557 โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่นเป็น 95% และความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% จะได้จำนวนตัวอย่าง 244 คน เมื่อได้จำนวนตัวอย่างแล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการจำแนกตัวอย่างกระจายตามภาคภูมิศาสตร์ 4 ภาคและจังหวัด จำนวนการสุ่มตามสัดส่วนของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด และสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Sampling)

1.3 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต (ที่สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2557) ได้แก่ นายอำเภอ และผู้ทนายอำเภอมอบหมาย

กำหนดกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างบัณฑิต (ตามข้อ 1.2 คือ 244 คน) หรือเท่ากับจำนวน 25 คน เมื่อได้จำนวนตัวอย่างแล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยการจำแนกตัวอย่างกระจายตามภาคภูมิศาสตร์ 4 ภาคและจังหวัด จำนวนการสุ่มตามสัดส่วนของจำนวนตัวอย่างทั้งหมด และสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Sampling)

1.4 ผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ฯ รวม 5 คน ได้แก่ 1. อธิการวิทยาลัยการปกครอง 2. ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น 3. ผู้อำนวยการส่วนบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 4. ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง และ 5. ผู้อำนวยการโรงเรียนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน (เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร)

สรุป ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารวม 4 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งหมด 476 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ และประเด็นการสนทนากลุ่ม 1 ฉบับ (ดังแนบในภาคผนวก ข) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยขั้นตอนการสร้างมีดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างเป็นข้อคำถาม

เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครอง ท้องที่ โครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ว่าสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้หรือไม่ ต่อจากนั้นได้เสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน (รายชื่อดังภาคผนวก ค อาจปรับเป็นกรรมการพิจารณาข้อเสนอเรื่องนี้) ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ โดยพิจารณาเนื้อหา ความถูกต้องชัดเจนและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยพร้อมทั้งตรวจสอบสำนวนภาษา

2.2 นำแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มมาแก้ไข ปรับปรุงในส่วนของเนื้อหาและสำนวนภาษาให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย เนื้อหาในแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์มีดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามนักศึกษา ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สูงสุดก่อนเข้าศึกษาหลักสูตร วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องที่ และตำแหน่งในปัจจุบัน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในประเด็นความชัดเจน การตอบสนองความต้องการของนักศึกษา (นักปกครองท้องที่) และการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ

2.2 โครงสร้างของหลักสูตร จำแนกตามหมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ในประเด็นความเหมาะสมของหมวดวิชาต่าง ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ

2.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร จำแนกตามชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชา ในประเด็นความเหมาะสมที่จะจัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร และประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ของนักศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 22 ข้อ

2.4 เอกสารการสอน ในประเด็นความเหมาะสมหรือความมีคุณภาพของเอกสารการสอน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตร / การวัดและประเมินผลการศึกษา / การบริการของมหาวิทยาลัย ในประเด็นความเหมาะสมหรือความมีคุณภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 14 ข้อ

2.2.2 แบบสอบถามบัณฑิต ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งในปัจจุบัน และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการทำงานภายหลังสำเร็จการศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในประเด็นความชัดเจน การตอบสนองความต้องการของนักศึกษา (นักปกครองท้องถิ่น) และการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ

2.2 โครงสร้างของหลักสูตร จำแนกตามหมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ในประเด็นความเหมาะสมของหมวดวิชาต่าง ๆ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ

2.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร จำแนกตามชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชา ในประเด็นความเหมาะสมที่จะจัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร และประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ของนักศึกษา ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 22 ข้อ

2.4 เอกสารการสอน ในประเด็นความเหมาะสมหรือความมีคุณภาพของเอกสารการสอน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตร / การวัดและประเมินผลการศึกษา / การบริการของมหาวิทยาลัย ในประเด็นความเหมาะสมหรือความมีคุณภาพ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้และประสบการณ์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และด้านทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 28 ข้อ

2.2.3 แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งในปัจจุบัน และระยะเวลาที่ปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิต ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วยคำถาม ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในประเด็น การตอบสนองความต้องการของนักศึกษา (นักปกครองท้องถิ่น) และการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้และประสบการณ์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และด้านทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในประเด็น ความรู้และทักษะการทำงานที่เพิ่มขึ้นภายหลังจากสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้ จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของบัณฑิต ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง/เปลี่ยนแปลงบัณฑิตและหลักสูตร และความเห็นต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตรนี้

2.2.4 การสนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประเด็นคำถาม เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ได้แก่

1) มุมมองเกี่ยวกับหลักสูตร/เนื้อหาวิชา มีส่วนใดที่เห็นว่าควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาได้อีกหรือไม่ และหากเห็นสมควรปรับปรุงควรกำหนดขอบเขตหลักสูตร/เนื้อหาวิชาเพียงไร

2) กิจกรรมการสอนเสริมแบบเข้มพิเศษของมหาวิทยาลัย นักศึกษาต้องเข้าเรียน 3 ครั้ง โดยมหาวิทยาลัยจัดอาจารย์/ผู้สอนเดินทางไปสอน และเลขาธิการศูนย์ประสานงานหลักสูตร ฯ ประจำจังหวัด (ศูนย์จังหวัด) เป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวกในวันที่มีการสอนเสริม ฯ นั้น ในความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของศูนย์จังหวัด/มหาวิทยาลัย ส่วนใดที่สมควรให้มีการปรับปรุง/แก้ไข หรือไม่ หรือควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจและการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลโดยการสอบถาม

3.1.1 ส่งหนังสือถึงหัวหน้าศูนย์จังหวัด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศึกษา โดยหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้ลงนามเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 ดังนี้

1) ขอความอนุเคราะห์ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้นักศึกษาที่มาเข้ารับการสอนเสริมแบบเข้มพิเศษ ในระหว่างวันที่ 21-22 มกราคม 2560 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัด

2) ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่นักศึกษาตอบเรียบร้อยแล้วภายในวันที่ 22 มกราคม 2560 รวบรวมและส่งกลับคืนไปยังโครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ภายในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560 (ภาคผนวก ก)

3.1.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงบัณฑิต โดยได้ชี้แจงเหตุผลและประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย โดยแบบสอบถามที่ตอบแล้วขอให้ส่งคืนมหาวิทยาลัยทางไปรษณีย์โดยเร็วที่สุด ตามที่ได้จำหน่ายในแผ่นสุดท้ายของแบบสอบถามซึ่งได้ติดแถมไปไว้เรียบร้อยแล้ว หรือส่งทางโทรสารดังปรากฏในหนังสือขอความร่วมมือ อนึ่ง มหาวิทยาลัยจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลและรายงานผลในภาพรวมโดยจะไม่มีผลกระทบต่อการให้ข้อมูลเป็นส่วนบุคคลแต่ประการใด โดยหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้ลงนามเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2560 (ภาคผนวก ก)

3.1.3 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามถึงผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต (นายอำเภอ) โดยแบบสอบถามที่ตอบแล้วขอให้ส่งคืนมหาวิทยาลัยทางไปรษณีย์โดยเร็วที่สุด ตามที่ได้จำหน่ายในแผ่นสุดท้ายของแบบสอบถามซึ่งได้ติดแถมไปไว้เรียบร้อยแล้ว หรือส่งทางโทรสารดังปรากฏในหนังสือขอความร่วมมือ อนึ่ง มหาวิทยาลัยจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลและรายงานผลในภาพรวมโดยจะไม่มีผลกระทบต่อการให้ข้อมูลเป็นส่วนบุคคลแต่ประการใด โดยหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้ลงนามเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2560 (ภาคผนวก ก)

ตารางที่ 2 แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ตัวอย่าง จำนวน	ตอบกลับ	
		จำนวน	ร้อยละ
นักศึกษา (พะเยา 50, พระนครศรีอยุธยา 39, ตรัง 50)	202	139	68.8
บัณฑิต	244	51	20.9
ผู้บังคับบัญชา	25	20	80.0

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม โดยส่งแบบสอบถามวันที่ 10-12 มกราคม 2560 และการติดตามการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาจากศูนย์จังหวัดโดยทางโทรศัพท์เป็นระยะ รวม 3 ครั้ง ติดตามการตอบกลับของบัณฑิตโดยทางไปรษณีย์เพิ่มเติมอีก 1 ครั้ง โดยขอให้ทั้ง 2 กลุ่มส่งกลับภายในวันที่ 25 มีนาคม 2560 รวมระยะเวลา 2½ เดือน ได้รับกลับคืนดังนี้ กลุ่มนักศึกษาจำนวน 139 ฉบับหรือคิดเป็นร้อยละ 68.8 กลุ่มบัณฑิตจำนวน 51 ฉบับหรือคิดเป็นร้อยละ 20.9 และกลุ่มผู้บังคับบัญชาจำนวน 20 ฉบับหรือคิดเป็นร้อยละ 80.0

3.2 เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม

3.2.1 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในการเข้าร่วมสนทนากลุ่มตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดในหนังสือเชิญประชุม (ภาคผนวก ก)

3.2.2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม ดังนี้

- 1) แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย และเหตุผลในการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่ม
 - 2) แจ้งหัวข้อการสนทนากลุ่ม และเอกสารที่ใช้ประกอบการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ข้อค้นพบจากการวิจัยเรื่องดังกล่าว
 - 3) ดำเนินการสนทนากลุ่มตามประเด็น (ดังภาคผนวก) โดยคณะผู้วิจัยนำเสนอสาระจากข้อค้นพบการวิจัย และที่ประชุมร่วมสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนด
 - 4) เสนอผลสรุปตามประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มพอสังเขป ชักข้อสิ่งที่เข้าใจ และอาจมีการซักถามเพิ่มเติมในบางประเด็นที่ต้องการความชัดเจน
- การสนทนากลุ่ม ดำเนินการในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการปกครองท้องถิ่นจำนวน 5 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะการบรรยายประกอบตาราง ส่วนคำตอบที่เป็นเชิงคุณลักษณะ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ด้วยการจัดประเภทข้อมูลและแจกแจงความถี่ของข้อมูลเพื่อใช้ฐานนิยมเป็นตัวแทนของข้อมูลเชิงคุณลักษณะในแต่ละเนื้อหา

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ขำนิประศาสน์, 2547 หน้า 173) มีดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความพึงพอใจในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความพึงพอใจในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น/ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4.2 เกณฑ์การประเมิน การตัดสินใจการประเมิน กำหนดดังนี้

ความคิดเห็น/ความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่าผลการประเมินมีความเหมาะสม

4.3 ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ด้วยการจัดประเภทข้อมูลและแจกแจงความถี่ของข้อมูลเพื่อใช้ฐานนิยมเป็นตัวแทนของข้อมูลเชิงคุณลักษณะในแต่ละเนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลภายใต้วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการสรุปในภาพรวม ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลการใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตร และการสนทนากลุ่ม เพื่อการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรฉบับปรับปรุง (ปีการศึกษา 2560)
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม มี 3 กลุ่มประกอบด้วย นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต พบว่า

1.1 นักศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556 ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตร จำนวน 139 คนจากจำนวนตัวอย่างนักศึกษา 202 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 68.8

ในภาพรวม นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 69.8 มีอายุเฉลี่ย 46.4 ปี ก่อนเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 56.8 ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 33.1 และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 32.4 (ดังปรากฏในตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ ชาย	97	69.8
หญิง	42	30.2
รวม	139	100.0

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ เฉลี่ย 46.4 ปี (อายุ ต่ำสุด 28 ปี สูงสุด 61 ปี)		
วุฒิการศึกษาสูงสุดก่อนเข้าศึกษาหลักสูตร (การบริหารการปกครองท้องถิ่น) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า	4	2.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า	79	56.8
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า	21	15.1
ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) หรือเทียบเท่า	24	17.2
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	4	2.9
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3	2.2
อื่นๆ (ป.บัณฑิตสาขาการบริหารจัดการและประเมินโครงการ 1)	4	2.9
รวม	139	100.0
ตำแหน่งของนักศึกษาในปัจจุบัน		
กำนัน	20	14.4
ผู้ใหญ่บ้าน	46	33.1
สารวัตรกำนัน	15	10.8
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	45	32.4
แพทย์ประจำตำบล	7	5.0
อื่น ๆ	6	4.3
รวม	139	100.0

1.2 บัณฑิต

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ในหลักสูตร 4 ปีและสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 จำนวน 51 คนจากจำนวนตัวอย่างบัณฑิต 244 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 20.9

ในภาพรวม บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 78.4 มีอายุเฉลี่ย 50.4 ปี และในปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.6 (ดังปรากฏในตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ ชาย	40	78.4
หญิง	10	19.6
ไม่ระบุ	1	2.0
รวม	51	100.0
อายุเฉลี่ย 50.4 ปี อายุต่ำสุด 35 ปี อายุสูงสุด 58 ปี		
ตำแหน่งของบัณฑิตในปัจจุบัน		
กำนัน	7	13.7
ผู้ใหญ่บ้าน	34	66.6
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3	5.9
แพทย์ประจำตำบล	1	2.0
อื่น ๆ	3	5.9
ไม่ระบุ	3	5.9
รวม	51	100.0

ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา บัณฑิตให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าได้นำวุฒิการศึกษา/ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ร้อยละ 58.1 และการนำไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ร้อยละ 41.9 (ดังปรากฏในตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ความรู้ที่บัณฑิตนำไปใช้ประโยชน์ หลังสำเร็จการศึกษา

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ความถี่	ร้อยละ
ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ได้แก่ -ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตน (4) -การพัฒนาด้านการจัดการ การบริหารโครงการต่าง ๆ ในชุมชน (3) -การประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับปัญหาทุกเรื่องในหมู่บ้าน (3) -แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้นในชุมชน วิเคราะห์ปัญหา ชี้แจงให้ราษฎรเข้าใจได้ชัดเจนมากขึ้น (2) -การจัดทำแผนพัฒนาของหมู่บ้าน (1)	18	58.1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ความถี่	ร้อยละ
-เขียนโครงการต่าง ๆ (1) -จัดบันทึกการประชุม (1) -แก้ไขปัญหาเสพติด (1) -ปรับการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ (1) -ให้คำแนะนำ/ชี้แนะแก่ราษฎรในหมู่อย่างเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย (1)		
ประโยชน์ต่อตนเอง -นำวุฒิ/ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการสอบเพื่อเข้าปฏิบัติงาน ได้แก่ การสอบเข้า อช. (1) และสอบเข้าทำงานในตำแหน่งงานที่ดีกว่า (1) -ได้ความรู้และหลักการทำงานในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง (1) -ได้รับเชิญไปบรรยายให้ความรู้กับองค์กรต่าง ๆ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจมาก (1) -นำความรู้ที่ได้มาไปใช้ประโยชน์ในการบรรยายแก่เยาวชน (1) -ทำให้เกิดความสามารถ ความเข้าใจ มั่นใจในการทำงานที่ถูกต้อง แม่นยำ และประสบผลสำเร็จ (1) -เป็นที่ปรึกษา และแนะนำหลักกฎหมายต่าง ๆ เช่น กรณีใกล้เกลี่ยขื่อพิพาท ให้แก่ชุมชนแนวทางแก้ไขปัญหาในชุมชน และอื่น ๆ เป็นต้น (1) -มีความรู้ที่ได้รับใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่และเป็นแนวทางในการติดต่อหน่วยงานอื่น (1) -มีความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการรับการประเมินศักยภาพการทำงานของ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน (1) -ได้เพิ่มสมรรถนะในการทำหน้าที่ของนักปกครองได้เป็นอย่างดี ทำให้มีความเข้าใจทางวิชาการมากขึ้น (1) -ให้บริการประชาชนได้เป็นอย่างดี เสริมสร้างทัศนคติที่ดีของนักปกครองได้เป็นอย่างดี (1) -นำความรู้ไปปฏิบัติในสังคมหมู่บ้านดีมาก ทำให้หมู่บ้านได้รับการพัฒนาขึ้นมาก (1)	13	41.9

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	ความถี่	ร้อยละ
-ประชาชนภูมิใจที่ผู้ใหญ่บ้านได้เรียนรู้วิชา นำมาประยุกต์และเข้าใจเข้าถึงและซื่อสัตย์ สุจริต และเป็นธรรมแก่ประชาชนในหมู่บ้านที่ท้องที่ได้พัฒนาตามนโยบายของรัฐบาลได้เต็มที่ด้วย (1)		
รวม	31	100.0

1.3 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2554 ในหลักสูตร 4 ปีและสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 จำนวน 20 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 80.0

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 80.0 มีอายุเฉลี่ย 47.4 ปี มีตำแหน่งเป็นนายอำเภอ และปลัดอำเภอเท่ากัน คือร้อยละ 40.0 และตำแหน่งอื่น ๆ ร้อยละ 20.0 และส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตมาแล้วมากกว่า 1 ปี ร้อยละ 60.0 (ดังปรากฏในตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ ชาย	16	80.0
หญิง	4	20.0
รวม	20	100.0
อายุ เฉลี่ย 47.4 ปี อายุต่ำสุด 29 ปี อายุสูงสุด 58 ปี		
ตำแหน่ง นายอำเภอ	8	40.0
ปลัดอำเภอ	8	40.0
อื่น ๆ ได้แก่ กำนัน (3) และหัวหน้ากลุ่มงานบริหารการปกครอง (1)	4	20.0
รวม	20	100.0
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิต น้อยกว่า 6 เดือน	3	15.0
6 เดือนถึง 1 ปี	4	20.0
มากกว่า 1 ปี	12	60.0
อื่น ๆ (มากกว่า 5 ปี)	1	5.0
รวม	20	100.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มเกี่ยวกับการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรใน 5 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย) โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร ความเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ และเอกสารการสอน) พบว่า

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.1.1 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

จากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับความชัดเจนของ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า

1) นักศึกษา

ในภาพรวม นักศึกษาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ที่มีความชัดเจนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ คือ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงกรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 4.85$) รองลงมา คือ เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.78$) และเพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่น ได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.73$)

2) บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ที่มีความชัดเจนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ คือ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงกรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมา คือ เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.71$) และเพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่น ได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.86$)

สรุป ผลการประเมินความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต ทั้งภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต เกี่ยวกับความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	มีความชัดเจน					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่	4.78	.45	มากที่สุด	4.71	.46	มากที่สุด
2. เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่น ได้ดียิ่งขึ้น	4.73	.54	มากที่สุด	4.86	.35	มากที่สุด
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน	4.85	.40	มากที่สุด	4.92	.28	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.78	.39	มากที่สุด	4.81	.31	มากที่สุด

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

2.1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของนักปกครอง

ท้องถิ่น

ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการตอบสนอง ความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น พบว่า

1) นักศึกษา

ในภาพรวม นักศึกษาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 4.82$) รองลงมา คือ เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.77$) และเพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.76$)

2) บัณฑิต

ในภาพรวมบัณฑิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.94$) รองลงมา คือ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 4.92$) และเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.82$)

3) ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากัน ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.50$) และเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.50$) ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 4.45$)

สรุป ผลการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่ ทั้งนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
ในการตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น								
	นักศึกษา			บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่	4.77	.42	มากที่สุด	4.82	.44	มากที่สุด	4.50	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 8 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น								
	นักศึกษา			บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น	4.76	.45	มากที่สุด	4.94	.24	มากที่สุด	4.50	.51	มากที่สุด
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน	4.82	.40	มากที่สุด	4.92	.28	มากที่สุด	4.45	.69	มาก
เฉลี่ยรวม	4.78	.36	มากที่สุด	4.89	.27	มากที่สุด	4.48	.50	มาก

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

2.1.3 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย

ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการตอบสนอง

ความต้องการของกระทรวงมหาดไทย พบว่า

1) นักศึกษา

ในภาพรวม นักศึกษาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 4.85$) รองลงมา คือ เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.77$) และเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.76$)

2) บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่น

ภายในวงกรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X} = 4.86$) รองลงมา คือ เพื่อเสริมสร้างความคิด ของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.82$) และเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.78$)

3) ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการ และการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมาคือ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงกรอบของระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและ ประชาชน และเพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคล และหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{X} = 4.50$)

สรุป ผลการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของ กระทรวงมหาดไทย ทั้งนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อมีความ เหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย								
	นักศึกษา			บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่	4.76	.44	มากที่สุด	4.78	.47	มากที่สุด	4.55	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย								
	นักศึกษา			บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น	4.77	.47	มากที่สุด	4.8	.486	มากที่สุด	4.5	.513	มากที่สุด
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน	4.85	.38	มากที่สุด	4.86	.35	มากที่สุด	4.50	.69	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.79	.381	มากที่สุด	4.82	.38	มากที่สุด	4.52	.50	มากที่สุด

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษา และบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

นอกจากนี้ นักศึกษาจำนวน 5 คนและบัณฑิต จำนวน 13 คนหรือร้อยละ 86.7 จากจำนวนผู้ตอบ 15 คน ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องปรับปรุงอีก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าบัณฑิตจำนวน 2 คนหรือร้อยละ 13.3 ที่เสนอแนะให้มีการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯ (ดังปรากฏในตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
-วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว	13	86.7
-วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านว่าด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2559	2	13.3
รวม	15	100.0

2.2 โครงสร้างหลักสูตร

ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชา 3 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี พบว่า

2.2.1 นักศึกษา

ในภาพรวม นักศึกษาเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดวิชาพบว่า ทุกหมวดวิชามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากหมวดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ หมวดวิชาเฉพาะ ($\bar{X}=4.75$) รองลงมา คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ($\bar{X}=4.65$) และหมวดวิชาเลือกเสรี ($\bar{X}=4.64$)

2.2.2 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดวิชาพบว่า ทุกหมวดวิชามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากหมวดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ หมวดวิชาเฉพาะ ($\bar{X}=4.73$) รองลงมา คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ($\bar{X}=4.67$) และหมวดวิชาเลือกเสรี ($\bar{X}=4.57$)

สรุป ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร ด้านความเหมาะสม

โครงสร้างหลักสูตร	ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (จำนวน 30 หน่วยกิต)	4.65	.49	มากที่สุด	4.67	.55	มากที่สุด
2. หมวดวิชาเฉพาะ (จำนวน 96 หน่วยกิต)	4.75	.45	มากที่สุด	4.73	.53	มากที่สุด
3. หมวดวิชาเลือกเสรี (จำนวน 6 หน่วยกิต)	4.64	.57	มากที่สุด	4.57	.61	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.68	.45	มากที่สุด	4.66	.50	มากที่สุด

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

2.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร

ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาสาระชุดวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยชุดวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ 3 หมวดวิชา ได้แก่ ชุดวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 30 หน่วยกิตหรือ 5 ชุดวิชา ส่วนชุดวิชาในหมวดวิชาเฉพาะจำนวน 96 หน่วยกิตหรือ 16 ชุดวิชา และชุดวิชาในหมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 หน่วยกิตหรือ 1 ชุดวิชา พบว่า

2.3.1 นักศึกษา

ในภาพรวม นักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาสาระชุดวิชาต่าง ๆ ในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตร มีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) และเมื่อพิจารณาชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาพบว่า

1) **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** 5 ชุดวิชา ประกอบด้วยชุดวิชาบังคับ 2 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 3 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10141 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต ($\bar{X}=4.73$) รองลงมา คือ ชุดวิชา 10131 สังคมมนุษย์ และชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.71$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา ($\bar{X}=4.58$)

2) **หมวดวิชาเฉพาะ** 16 ชุดวิชา ประกอบด้วย ชุดวิชาบังคับ 12 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 4 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกมี 2 ชุดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.82$) คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น และชุดวิชา 33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น สื่อสาร รองลงมา คือชุดวิชา 33452 กฎหมายอาญาสำหรับนักปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.80$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.62$)

3) **หมวดวิชาเลือกเสรี** ชุดวิชา 41008 การจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นชุดวิชาที่กำหนดให้เป็นชุดวิชาเลือกเสรีสำหรับนักศึกษาความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$)

2.3.2 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าเนื้อหาสาระชุดวิชาต่าง ๆ ในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) และเมื่อพิจารณาชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาพบว่า

1) **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** 5 ชุดวิชา ประกอบด้วยชุดวิชาบังคับ 2 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 3 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10131 สังคมมนุษย์ ($\bar{X}=4.73$) รองลงมา คือ ชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ($\bar{X}=4.56$)

2) หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุดวิชา ประกอบด้วย ชุดวิชาบังคับ 12 ชุดวิชา และ ชุดวิชาเลือก 4 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรก คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครอง ท้องที่ ($\bar{X}=4.94$) รองลงมา คือชุดวิชา 33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น และชุดวิชา 33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.90$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.53$)

3) หมวดวิชาเลือกเสรี ชุดวิชา 41008 การจัดการการเกษตร ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นชุดวิชาที่กำหนดให้เป็นชุดวิชาเลือกเสรีสำหรับนักศึกษาความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$)

สรุป ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระชุดวิชาที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ทั้ง นักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของชุดวิชาในหลักสูตร
ด้านความเหมาะสมของชุดวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร

ชุดวิชาในหลักสูตร	ความเหมาะสมของชุดวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป						
-บังคับ 2 ชุดวิชา						
10141 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต	4.73	.46	มากที่สุด	4.67	.55	มากที่สุด
10151 ไทยศึกษา	4.58	.58	มากที่สุด	4.66	.53	มากที่สุด
-เลือก 2 ชุดวิชา						
10131 สังคมมนุษย์	4.71	.53	มากที่สุด	4.73	.49	มากที่สุด
10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	4.65	.60	มากที่สุด	4.56	.65	มากที่สุด
-และเลือกอีก 1 ชุดวิชา						
10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	4.71	.47	มากที่สุด	4.69	.58	มากที่สุด
หมวดวิชาเฉพาะ						
-บังคับ 12 ชุดวิชา						
30201 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร	4.74	.47	มากที่สุด	4.67	.55	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ชุดวิชาในหลักสูตร	ความเหมาะสมของชุดวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
33201 การบริหารราชการไทย	4.73	.49	มากที่สุด	4.85	.51	มากที่สุด
33203 เศรษฐศาสตร์เพื่อ การบริหารรัฐกิจ	4.63	.57	มากที่สุด	4.57	.74	มากที่สุด
33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหาร การปกครองท้องถิ่น	4.82	.45	มากที่สุด	4.94	.24	มากที่สุด
33305 กฎหมายแพ่ง พาณิชย์ และ ที่ดินสำหรับนักปกครองท้องถิ่น	4.79	.49	มากที่สุด	4.83	.43	มากที่สุด
33306 ปัญหาและยุทธศาสตร์การ บริหารการปกครองท้องถิ่น	4.79	.49	มากที่สุด	4.86	.41	มากที่สุด
33307 กฎหมายเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น	4.82	.47	มากที่สุด	4.90	.47	มากที่สุด
33308 นโยบายสาธารณะและการ วางแผนการปกครองท้องถิ่น	4.73	.53	มากที่สุด	4.78	.51	มากที่สุด
33410 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	4.63	.61	มากที่สุด	4.69	.75	มากที่สุด
33420 การบริหารราชการส่วน ภูมิภาค	4.68	.54	มากที่สุด	4.69	.58	มากที่สุด
33445 ประสบการณ์วิชาชีพการ บริหารการปกครองท้องถิ่น	4.78	.48	มากที่สุด	4.90	.31	มากที่สุด
33452 กฎหมายอาญาสำหรับ นักปกครองท้องถิ่น	4.80	.45	มากที่สุด	4.84	.43	มากที่สุด
-เลือก 4 ชุดวิชา						
33205 การสื่อสารและการใช้ เทคโนโลยีการสื่อสาร	4.71	.56	มากที่สุด	4.67	.52	มากที่สุด
33206 การจัดการการตลาดและ วิสาหกิจชุมชน	4.62	.58	มากที่สุด	4.53	.77	มากที่สุด
33421 หลักการบริหารท้องถิ่น	4.76	.50	มากที่สุด	4.75	.44	มากที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ชุดวิชาในหลักสูตร	ความเหมาะสมของชุดวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
33422 การบริหารการพัฒนาเมืองและชนบท	4.76	.49	มากที่สุด	4.76	.48	มากที่สุด
หมวดวิชาเลือกเสรี 41008 การจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	4.74	.50	มากที่สุด	4.69	.58	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.76	.33	มากที่สุด	4.80	.28	มากที่สุด

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

2.4 ความเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้

ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเนื้อหาสาระชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ พบว่า

2.4.1 นักศึกษา

ในภาพรวม นักศึกษาเห็นว่าเนื้อหาสาระชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) และเมื่อพิจารณาชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาพบว่า

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา ประกอบด้วยชุดวิชาบังคับ 2 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 3 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10141 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต ($\bar{X}=4.74$) รองลงมา คือชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา ($\bar{X}=4.64$)

2) หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุดวิชา ประกอบด้วย ชุดวิชาบังคับ 12 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 4 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรก คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.84$) รองลงมา คือชุดวิชา 33305 กฎหมายแพ่ง พินิจัย และที่ดินสำหรับนักปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.83$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.64$)

3) หมวดวิชาเลือกเสรี ชุดวิชา 41008 การจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม เป็นชุดวิชาที่กำหนดให้เป็นชุดวิชาเลือกเสรีที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$)

2.4.2 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าเนื้อหาสาระชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$) และเมื่อพิจารณาชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาพบว่า

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา ประกอบด้วยชุดวิชาบังคับ 2 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 3 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.84$) รองลงมา คือชุดวิชา 10151 ไทยศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ($\bar{X}=4.57$)

2) หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุดวิชา ประกอบด้วย ชุดวิชาบังคับ 12 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 4 ชุดวิชา พบว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรก คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.88$) รองลงมา คือชุดวิชา 33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.82$) และอันดับสุดท้ายซึ่งเป็นชุดวิชาเดียวที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.43$)

3) หมวดวิชาเลือกเสรี ชุดวิชา 41008 การจัดการการเกษตรทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นชุดวิชาที่กำหนดให้เป็นชุดวิชาเลือกเสรีที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$)

สรุป ผลการประเมินเนื้อหาสาระชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ ทั้งนักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของชุดวิชาในหลักสูตรด้านการเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ของนักศึกษาและบัณฑิต

ชุดวิชาในหลักสูตร	ประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป						
-บังคับ 2 ชุดวิชา						
10141 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต	4.74	.44	มากที่สุด	4.59	.57	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ชุดวิชาในหลักสูตร	ประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10151 ไทยศึกษา	4.64	.52	มากที่สุด	4.69	.90	มากที่สุด
-เลือก 2 ชุดวิชา						
10131 สังคมมนุษย์	4.75	.45	มากที่สุด	4.65	.60	มากที่สุด
10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	4.68	.53	มากที่สุด	4.57	.61	มากที่สุด
-และเลือกอีก 1 ชุดวิชา						
10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	4.69	.46	มากที่สุด	4.84	.37	มากที่สุด
หมวดวิชาเฉพาะ						
-บังคับ 12 ชุดวิชา						
30201 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร	4.74	.44	มากที่สุด	4.67	.59	มากที่สุด
33201 การบริหารราชการไทย	4.73	.49	มากที่สุด	4.75	.61	มากที่สุด
33203 เศรษฐศาสตร์เพื่อการบริหารรัฐกิจ	4.67	.55	มากที่สุด	4.57	.79	มากที่สุด
33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น	4.84	.38	มากที่สุด	4.88	.33	มากที่สุด
33305 กฎหมายแพ่ง พินิชย์ และที่ดินสำหรับนักปกครองท้องถิ่น	4.83	.39	มากที่สุด	4.75	.64	มากที่สุด
33306 ปัญหาและยุทธศาสตร์การบริหารการปกครองท้องถิ่น	4.75	.50	มากที่สุด	4.80	.46	มากที่สุด
33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น	4.80	.45	มากที่สุด	4.78	.65	มากที่สุด
33308 นโยบายสาธารณะและการวางแผนการปกครองท้องถิ่น	4.76	.51	มากที่สุด	4.80	.50	มากที่สุด
33410 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	4.67	.57	มากที่สุด	4.69	.78	มากที่สุด
33420 การบริหารราชการส่วนภูมิภาค	4.71	.53	มากที่สุด	4.69	.58	มากที่สุด
33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่น	4.74	.49	มากที่สุด	4.82	.49	มากที่สุด
33452 กฎหมายอาญาสำหรับนักปกครองท้องถิ่น	4.80	.47	มากที่สุด	4.76	.52	มากที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ชุดวิชาในหลักสูตร	ประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
-เลือก 4 ชุดวิชา						
33205 การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร	4.73	.52	มากที่สุด	4.69	.51	มากที่สุด
33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน	4.64	.57	มากที่สุด	4.43	.76	มาก
33421 หลักการบริหารท้องถิ่น	4.70	.56	มากที่สุด	4.67	.56	มากที่สุด
33422 การบริหารการพัฒนาเมืองและชนบท	4.77	.47	มากที่สุด	4.67	.55	มากที่สุด
หมวดวิชาเลือกเสรี						
41008 การจัดการการเกษตรทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	4.75	.50	มากที่สุด	4.67	.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.76	.32	มากที่สุด	4.74	.34	มากที่สุด

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระในหลักสูตร

นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรนี้ดีมาก/เหมาะสมแล้ว สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชนได้ คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมา มีค่าร้อยละเท่ากันจำนวน 2 ข้อ คือ ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เป็นปัจจุบัน เช่น ในเอกสารการสอนยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 แต่ในปัจจุบันใช้แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 เป็นต้น และควรมีเนื้อหาวิชาที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.0 ส่วนอันดับสุดท้ายมีค่าร้อยละเท่ากันจำนวน 3 ข้อ คือ ควรมีภาพประกอบเนื้อหาในเอกสารการสอน เพื่อเป็นการศึกษาจากภาพจริงบ้าง ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาจิตวิทยาชุมชน และเนื้อหาวิชาทุกชุดวิชาเข้าใจง่ายยกเว้นชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (33410) เนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งค่อนข้างสับสน คิดเป็นร้อยละ 10.0 (ดังปรากฏในตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระของหลักสูตร

การปรับปรุงเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาวิชาของหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
-หลักสูตรนี้ดีมาก/เหมาะสมแล้ว สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชนได้	3	30.0

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การปรับปรุงเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาวิชาของหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
-ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เป็นปัจจุบัน เช่น ในเอกสารการสอนยังมีเนื้อหา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 แต่ในปัจจุบันใช้แผน พัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 เป็นต้น	2	20.0
-ควรมีเนื้อหาวิชาที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้มากที่สุด	2	20.0
-ควรมีภาพประกอบเนื้อหาในเอกสารการสอน เพื่อเป็นการศึกษาจาก ภาพจริงบ้าง	1	10.0
-ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาจิตวิทยาชุมชน	1	10.0
-เนื้อหาวิชาทุกชุดวิชาเข้าใจง่าย ยกเว้นชุดวิชา 33410 การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ เนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งค่อนข้างสับสน	1	10.0
รวม	10	100.0

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบัณฑิตเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระในหลักสูตร

บัณฑิตได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชา และควรปรับการทำกิจกรรม คิด
เป็นร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 24.0 รองลงมาคือ บัณฑิตให้ความเห็นว่าหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมกับนัก
ปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก และทุกชุดวิชามีประโยชน์ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นอย่างมาก
คิดเป็นร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 20.0 และอันดับสุดท้ายคือ ควรเพิ่มในหลักสูตรเนื้อหาวิชา(ดังปรากฏใน
ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระของหลักสูตร

การปรับปรุงเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาวิชาของหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
-หลักสูตรนี้เหมาะสมกับนักปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก	5	20.0
-ทุกชุดวิชามีประโยชน์ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นอย่างมาก เช่น ชุดวิชาเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นต้น	5	20.0
-ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชา -ควรปรับปรุงเนื้อหาสาระให้เป็นปัจจุบัน เช่น เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่อ้างถึงในเอกสารการสอนล้าสมัยแล้ว แต่ฉบับที่ใช้ใน ปัจจุบันเป็นแผน ฯ ฉบับที่ 12 (2) -ชุดวิชาที่ใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ค่อนข้างน้อย ได้แก่ ชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชนและชุดวิชา 33203 เศรษฐศาสตร์เพื่อการ	6	24.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

การปรับปรุงเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาวิชาของหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
บริหารรัฐกิจ เพราะมีหน่วยงานพัฒนา ชุมชนระดับอำเภอปฏิบัติหน้าที่อยู่แล้ว (1) และชุดวิชา 33203 เศรษฐศาสตร์เพื่อการบริหารรัฐกิจ (1) -เนื้อหาสาระในเอกสารการสอนบางส่วนเย็นเยื่อ ควรปรับให้กระชับ และเน้นเฉพาะเนื้อหาวิชา น่าจะเหมาะสม (1) -เนื้อหาเอกสารและกิจกรรมย่อยมีมากเกินไป อ่านแล้วซ้ำกัน เข้าใจยาก (1)		
-ควรปรับการทำกิจกรรม/ฝึกปฏิบัติ -ควรเปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่จำเป็น เช่น จีน เวียดนาม เขมร เป็นต้น (2) -การอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ ควรเพิ่มให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อให้เห็นสถานการณ์จริงด้วย เช่น สถานที่ที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นสมัยโบราณ-สมัยใหม่ แล้วนำมาเป็นโจทย์และหาคำตอบ/ข้อดี ข้อด้วย และแนวทางแก้ไขระหว่างสมัยเก่า-สมัยใหม่ได้อย่างไร เป็นต้น (1) -เสริมภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรง เช่น ศึกษาดูงานจากกรมการปกครอง เป็นต้น (1) -เนื่องจากเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันในทุก ๆ เรื่อง ควรมีการเรียนการสอน คอมพิวเตอร์แก้ก้านั้น ผู้ใหญ่บ้าน จนสามารถใช้งานได้จริง เป็นประโยชน์ในการทำงานด้านเอกสารของทุกหน่วยงานได้ถูกต้องรวดเร็ว (1) -ควรเน้นการสอนเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับกฎหมายการปกครองท้องถิ่นและเทคโนโลยีการสื่อสาร (1)	6	24.0
-ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาในหลักสูตร -ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิตของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว (1) -ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาด้านการเกษตรสมัยใหม่ และอนุรักษ์ของเก่าไว้เพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษาด้านเกษตรอินทรีย์ (1) -ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิตและลดการใช้เคมี อนุรักษ์ธรรมชาติให้นักศึกษามากขึ้นและความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (1)	3	12.0
รวม	25	100.0

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 97.0 และเสนอแนะว่าควรมีศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้มากกว่านี้ในทุกอำเภอหรือทุกตำบล ร้อยละ 3.0 (ดังปรากฏในตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร โดยให้เหตุผลในทำนองเดียวกันว่าเป็นประโยชน์ทั้งในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ดังตัวอย่างความเห็นของนักศึกษา เช่น เป็นแนวคิดที่ดี เพราะการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุในหลักสูตรนี้สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ และเป็นการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของประชาชนผู้ที่ปฏิบัติได้จริง, นักปกครองท้องถิ่นที่เป็นผู้ที่จะนำความรู้ โดยเฉพาะเศรษฐกิจพอเพียงไปขยายผลให้ราษฎรปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในหมู่บ้าน, เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและที่สำคัญต่อการทำงาน เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์	32	97.0
ควรมีศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้มากกว่านี้ในทุกอำเภอหรือทุกตำบล	1	3.0
รวม	33	100.0

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบัณฑิตต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

บัณฑิตได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 94.7 และอีกร้อยละ 5.3 ที่เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในหลักสูตรแล้ว (ดังปรากฏในตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ความคิดเห็นของบัณฑิตต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในหลักสูตรแล้ว -การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตรก็มีอยู่แล้วในหมวดวิชาการจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะว่ามีภาระณรงค้อยู่แล้วในการดำรงชีวิตของราษฎรในหมู่บ้าน (1)	1	5.3
ควรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเพิ่มเป็นเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งของหลักสูตร - บริบทในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันบ้างตามสมควร จึงทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น เรื่องแหล่งน้ำ เรื่องคุณภาพดิน และสภาพพื้นที่ในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น (1) -เนื่องจากหลักของเศรษฐกิจพอเพียงสำคัญมาก มีประโยชน์มาก ถ้าได้ปฏิบัติแล้วจะทำให้ประชาชนอยู่อย่างพออยู่ พอกิน อย่างยั่งยืน (1) -เป็นเนื้อหาและวิชาที่คนไทยควรสานต่อให้ดียิ่งขึ้นไปตลอดจนลูกหลาน เพื่อให้ประเทศไทยเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของพ่อหลวง (1) -สามารถนำความรู้มาใช้ในการปกครองท้องที่ได้มากที่สุดและเป็นรูปธรรมชัดเจนและวิชาี้สามารถเชื่อมโยงกับชุดวิชาอื่นได้ด้วย (1) -ครอบคลุมการเป็นอยู่ของชาวบ้านที่นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต บัณฑิตเป็นผู้ช่วยให้ความรู้กับชาวบ้านมาตลอด ชาวบ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (1) -เป็นหลักสูตรที่ทำให้ผู้เรียนที่เป็นผู้นำสามารถไปขยายต่อกับราษฎรได้อย่างถูกต้องตามแนวพระราชดำริ (1) -เนื้อหาวิชาเศรษฐกิจพอเพียงมีอยู่ในชุดวิชาที่ใช้สอน ปัจจุบันอยู่แล้ว แต่เห็นด้วยที่จะมีเพิ่มให้ความรู้มากขึ้น (1) -เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดี ให้รู้จักการประหยัด พออยู่พอกิน ปลูกผักไว้กินภายในครัวเรือน ปรับปรุง “หน้าบ้านสวย หลังบ้านสวน” “การใช้ชีวิตอย่างพอเพียง” (1) -ทำให้ราษฎรรู้จักกินใช้ตามสภาพของตนเองอย่างพอเพียงและไม่เดือดร้อนผู้อื่น ๆ (1) -แต่การนำไปให้ใช้ได้จริงก็ต้องส่งเสริมด้วยด้านเกษตร จะขาดน้ำไม่ได้ (1)	18	94.7

ตารางที่ 17 (ต่อ)

การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร	ความถี่	ร้อยละ
-เพราะในชุมชนยังขาดด้านพอเพียง และผู้นำจะได้เอาไปแนะนำคนในชุมชนให้ปรับตัวพัฒนาตนและครอบครัวให้พออยู่พอกิน และเพราะคนในชุมชนในประเทศของเราเป็นเกษตรมาก (1) -สภาวะสิ่งแวดล้อม ทำให้ประชาชนดำเนินการตามยุคตามสมัย ค่านิยมต่างกัน เมื่อนำหลักเศรษฐกิจมาเป็นแนวทางทำให้คนรู้ตระหนัก โดยเฉพาะแนวทางการดำรงชีวิต ทำให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา (1) -เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน (1) -ควรมีหลักสูตรการสอนอย่างจริงจัง เพราะส่วนใหญ่ยังเข้าใจในเรื่องของความประหยัด มีใช้ในเรื่องของการพออยู่พอกินและการพึ่งตนเอง มีใช้การปลูกผักกินเองเพียงอย่างเดียว (1) -การเอาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในหลักการสอน ได้นำมาใช้สำหรับราษฎรในพื้นที่ได้ผลดีมาก ๆ เป็นประโยชน์ต่อราษฎร ในเนื้อหาของการดำรงชีวิตในพื้นที่ชนบท (1) -เป็นแนวทางที่ดี เพราะถ้านำมาใช้จริงในปัจจุบันจะทำให้ราษฎรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ก่อหนี้สิน แต่ยังคงขาดแรงกระตุ้น ปลูกจิตสำนึกสู่การปฏิบัติจากหน่วยงานต่าง ๆ การนำมาเป็นเนื้อหาวิชาจึงเป็นสิ่งที่ดีมาก (1) -หลักพอเพียง เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับทุกคน ทุกอาชีพทุกฐานะความเป็นอยู่ ทุกคนควรมีความพอดี พอประมาณ สังคมจะอยู่เย็นเป็นสุข (1) -ควรนำวิธีการใหม่และการปฏิบัติให้ง่ายต่อการเข้าใจปฏิบัติจริง ให้ผลจริง ควรไปศึกษาดูงานในสถานการณ์จริง (1)		
รวม	19	100.0

2.5 เอกสารการสอน

ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเกี่ยวกับเอกสารการสอนและการเรียนการสอนในหลักสูตรด้านความเหมาะสมในแต่ละรายการ พบว่า

2.5.1 นักศึกษา

ในภาพรวม นักศึกษาเห็นว่าเอกสารการสอนและการเรียนการสอนในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{X}=4.75$) รองลงมาคือ กิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.73$) และอันดับสุดท้ายคือ ได้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X}=4.58$)

2.5.2 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าเอกสารการสอนและการเรียนการสอนในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกคือ กิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.76$) รองลงมาคือ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{X}=4.71$) และอันดับสุดท้ายคือ สื่อประกอบ การเรียนการสอนทันสมัย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$)

สรุป ผลการประเมินเอกสารการสอนและการเรียนการสอนในหลักสูตร ทั้งนักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 18)

ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร สรุปโดยภาพรวม ใน 5 ด้านข้างต้น ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ความชัดเจน, การตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น, การตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย) 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) ความเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ และ 5) เอกสารการสอน มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 18 ความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเอกสารการสอน ด้านความเหมาะสมในแต่ละรายการ

รายการ	เอกสารการสอนมีความเหมาะสม					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เอกสารการสอนมีเนื้อหาสาระชัดเจน อ่านเข้าใจได้ง่าย	4.68	.48	มากที่สุด	4.55	.58	มากที่สุด
2. การจัดลำดับเนื้อหาเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.68	.50	มากที่สุด	4.56	.58	มากที่สุด
3. กิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา	4.73	.45	มากที่สุด	4.58	.61	มากที่สุด
4. แบบประเมินผลตนเองก่อนหลังเรียนช่วยให้เข้าใจเนื้อหา	4.69	.55	มากที่สุด	4.76	.43	มากที่สุด

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	เอกสารการสอนมีความเหมาะสม					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. วิธีศึกษาของชุดวิชาช่วยให้เข้าใจเนื้อหาวิชาที่ศึกษา	4.69	.51	มากที่สุด	4.55	.58	มากที่สุด
6. ทำแบบประเมินตนเองและทำกิจกรรมท้ายเรื่องก่อนตรวจคำตอบกับแนวตอบ	4.69	.52	มากที่สุด	4.59	.61	มากที่สุด
7. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้	4.75	.45	มากที่สุด	4.71	.50	มากที่สุด
8. ได้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	4.58	.58	มากที่สุด	4.47	.62	มาก
9. สื่อประกอบการเรียนการสอนทันสมัย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน	4.66	.56	มากที่สุด	4.37	.75	มาก
10. สื่อประกอบการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระของชุดวิชาได้ง่ายขึ้น	4.70	.49	มากที่สุด	4.47	.65	มาก
เฉลี่ยรวม	4.68	.40	มากที่สุด	4.55	.45	มากที่สุด

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับเอกสารการสอน

นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เอกสารการสอนทุกชุดวิชามีเนื้อหาวิชาที่มีความเหมาะสม ครบถ้วนแล้ว คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ เอกสารการสอนบางชุดวิชาเนื้อหาวิชาล้าสมัย ควรปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ร้อยละ 20.0 (ดังปรากฏในตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับเอกสารการสอน

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกสารการสอน	ความถี่	ร้อยละ
-ทุกชุดวิชามีเนื้อหาวิชาที่มีความเหมาะสม ครบถ้วนแล้ว	6	60.0
-เอกสารการสอนบางชุดวิชาเนื้อหาวิชาล้าสมัย ควรปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน	2	20.0
-เอกสารการสอน มีเนื้อหาและกิจกรรมท้ายเรื่องรวมถึงแบบประเมินก่อนและหลังเรียน ถือว่าเป็นเอกสารที่ครบถ้วน สมบูรณ์ดีมาก	1	10.0
-ควรมีการสอนวิชาภาษาจีนและอังกฤษ เบื้องต้นเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น	1	10.0
รวม	10	100.0

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบัณฑิตเกี่ยวกับเอกสารการสอน

บัณฑิตได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เอกสารการสอนมีความเหมาะสมกับนักปกครองท้องถิ่น ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานในสถานการณ์จริง ร้อยละ 70.0 และรองลงมาคือ เป็นเอกสารที่สมบูรณ์ดี ทั้งเนื้อหาสาระ แบบประเมินตนเองและที่สำคัญคือมีวัตถุประสงค์เป็นหลักยึดในการเรียนได้ ร้อยละ 20.0 และอันดับสุดท้ายคือ เนื้อหาวิชาควรเน้นทักษะการเป็นผู้นำและกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวันในชุมชน ร้อยละ 10.0 (ดังปรากฏในตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับเอกสารการสอน

ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับเอกสารการสอน	ความถี่	ร้อยละ
-มีความเหมาะสมกับนักปกครองท้องถิ่น ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานในสถานการณ์จริง	7	70.0
-เป็นเอกสารที่สมบูรณ์ดี ทั้งเนื้อหาสาระ แบบประเมินตนเองและที่สำคัญคือมีวัตถุประสงค์เป็นหลักยึดในการเรียนได้	2	20.0
-เนื้อหาวิชาควรเน้นทักษะการเป็นผู้นำและกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวันในชุมชน	1	10.0
รวม	10	100.0

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร

ความพึงพอใจของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับเกี่ยวกับการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรใน 3 ด้านได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา และการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยพบว่า

3.1 การบริหารหลักสูตร

3.1.1 นักศึกษา ในภาพรวม นักศึกษาที่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ข้อ คือ ความพึงพอใจต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เรียน ($\bar{X}=4.67$) และความพึงพอใจต่อการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ($\bar{X}=4.56$)

3.1.2 บัณฑิต ในภาพรวม บัณฑิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ข้อ คือ ความพึงพอใจต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เรียน ($\bar{X}=4.73$) และความพึงพอใจต่อการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ($\bar{X}=4.52$)

3.2 การวัดและประเมินผลการศึกษา

3.2.1 นักศึกษา ในภาพรวม นักศึกษาที่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา ($\bar{X}=4.77$) รองลงมาคือ การแจ้งกำหนดการสอบตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=4.76$) และอันดับสุดท้ายคือ การแจ้งผลการสอบตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=4.72$)

3.1.2 บัณฑิต ในภาพรวม บัณฑิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษามีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ การแจ้งกำหนดการสอบตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=4.86$) รองลงมาคือ มีการประเมินผล ผู้เรียนโดยวิธีที่หลากหลาย เช่น มีการสอบไล่ / สอบ มีการประเมินจากกิจกรรมประจำชุดวิชาในระหว่างการ เข้ารับการสอนเสริมแบบเข้มพิเศษ เป็นต้น ($\bar{X}=4.84$) และอันดับสุดท้ายคือ การแจ้งผลการสอบตรงตาม กำหนดเวลา ($\bar{X}=4.72$)

3.3 การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3.2.1 นักศึกษา ในภาพรวม นักศึกษาที่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการการศึกษาของ มหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การลงทะเบียนเรียนผ่านสื่อ/ เทคโนโลยี เช่น แคนเตอร์ธนาคาร ไปรษณีย์ Internet เป็นต้น ($\bar{X}=4.76$) รองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน 2 ข้อคือ การให้บริการการตรวจสอบของศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด และการให้บริการ ของศูนย์ประสานงานหลักสูตรประจำจังหวัดที่นักศึกษาสังกัด/การให้บริการของศูนย์บริการการศึกษาประจำ

จังหวัดกำแพงเพชร ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือ การติดต่อสื่อสารกับศูนย์สารสนเทศ Call Center ($\bar{X}=4.41$)

3.1.2 บัณฑิต ในภาพรวม บัณฑิตมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การลงทะเบียนเรียนผ่านสื่อ/เทคโนโลยี เช่น เคาน์เตอร์ธนาคาร ไปรษณีย์ Internet เป็นต้น ($\bar{X}=4.80$) รองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดส่งเอกสาร ($\bar{X}=4.57$) และอันดับสุดท้ายคือ การติดต่อสื่อสารกับศูนย์สารสนเทศ Call Center ($\bar{X}=4.21$)

สรุป ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร ใน 3 ด้านได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา และการบริการการศึกษาของ ทั้งนักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความพึงพอใจของนักศึกษาและบัณฑิตเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร/การวัดและประเมินผลการศึกษา /การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา

รายการ	ความพึงพอใจ					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การบริหารหลักสูตร						
1. ความพึงพอใจต่อการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่	4.56	.62	มากที่สุด	4.52	.74	มากที่สุด
2. ความพึงพอใจต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เรียน	4.67	.57	มากที่สุด	4.73	.57	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.61	.53	มากที่สุด	4.63	.57	มากที่สุด
การวัดและประเมินผลการศึกษา						
3. มีการประเมินผลผู้เรียนโดยวิธีที่หลากหลาย เช่น มีการสอบไล่ / ซ้อม มีการประเมินจากกิจกรรมประจำชุดวิชาในระหว่างการเรียนรู้ การสอนเสริมแบบเข้มพิเศษ เป็นต้น	4.74	.46	มากที่สุด	4.84	.43	มากที่สุด

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายการ	ความพึงพอใจ					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. มีการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา	4.77	.44	มากที่สุด	4.82	.39	มากที่สุด
5. การแจ้งกำหนดการสอบตรงตามกำหนดเวลา	4.76	.49	มากที่สุด	4.86	.41	มากที่สุด
6. การแจ้งผลการสอบตรงตามกำหนดเวลา	4.72	.56	มากที่สุด	4.72	.54	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.75	.42	มากที่สุด	4.80	.34	มากที่สุด
การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย						
7. การลงทะเบียนเรียนผ่านสื่อ / เทคโนโลยี เช่น แคนเตอร์ธนาคารไปรษณีย์ Internet เป็นต้น	4.76	.46	มากที่สุด	4.80	.46	มากที่สุด
8. การจัดส่งเอกสาร	4.51	.80	มากที่สุด	4.57	.68	มากที่สุด
9. การให้บริการตอบคำถามนักศึกษา	4.52	.76	มากที่สุด	4.47	.74	มาก
10. การให้บริการของศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร (ถ้าเคยใช้บริการ)	4.43	.78	มาก	4.36	.75	มาก
11. การติดต่อสื่อสารกับสำนักงานโครงการ	4.44	.70	มาก	4.29	.68	มาก
12. การติดต่อสื่อสารกับศูนย์สารสนเทศ Call Center	4.41	.79	มาก	4.21	.80	มาก
13. การให้บริการการจัดสอบของศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด	4.69	.52	มากที่สุด	4.49	.79	มาก
14. การให้บริการ -การให้บริการของศูนย์ประสานงานหลักสูตรประจำจังหวัดที่นักศึกษาสังกัด -การให้บริการของศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัดแก่บัณฑิต	4.69	.58	มากที่สุด	4.55	.58	มากที่สุด

ตารางที่ 21 (ต่อ)

รายการ	ความพึงพอใจ					
	นักศึกษา			บัณฑิต		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
14. การให้บริการ -การให้บริการของศูนย์ประสานงาน หลักสูตรประจำจังหวัดที่นักศึกษาสังกัด -การให้บริการของศูนย์บริการการศึกษา ประจำจังหวัดแก่บัณฑิต	4.69	.58	มากที่สุด	4.55	.58	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.57	.53	มากที่สุด	4.48	.54	มาก

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการการศึกษา

นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรนี้เป็นประโยชน์ต่อนักปกครองท้องถิ่นมากถึงร้อยละ 66.7 ส่วนความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยนักศึกษาให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะว่าการส่งเอกสารการสอนค่อนข้างช้า ควรให้เร็วกว่านี้เพื่อจะได้อ่านได้ทัน (ดังปรากฏในตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการการศึกษา

ข้อเสนอแนะ อื่นๆ	ความถี่	ร้อยละ
การบริการการศึกษา -การส่งเอกสารการสอนค่อนข้างช้า ควรให้เร็วกว่านี้เพื่อจะได้อ่านได้ทัน (5) -ได้รับการประสานงานได้เป็นอย่างดี ทั้งศูนย์ประสานงานหลักสูตรประจำจังหวัดและศูนย์บริการการศึกษาจังหวัด (1) -ควรเปิดศูนย์เรียนที่อำเภอด้วย เพื่อความสะดวกในการเดินทาง (1)	7	33.3
ประโยชน์ต่อนักปกครองท้องถิ่น -หลักสูตรเหมาะสมมากสำหรับนักปกครองท้องถิ่น นำเอาความรู้จากการเรียนหลักสูตรนี้ ไปใช้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านและตำบลได้ประโยชน์อย่างยิ่ง (6) -อยากให้โครงการนี้อยู่ต่อไป เป็นโครงการที่ดี ช่วยเพิ่มความรู้ความสามารถให้นักปกครองท้องถิ่นนำไปบริหารการปกครองอย่างมีประสิทธิภาพ (4)	14	66.7

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ อื่นๆ	ความถี่	ร้อยละ
-ควรเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทต่อเนื่อง (3) -เป็นโครงการที่มีประโยชน์ต่อนักปกครองท้องถิ่นมาก ควรมีการดำเนินการต่อไป(1)		
รวม	21	100.0

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของบัณฑิต/ วัตถุประสงค์และประเมินผลการศึกษา/
บริการการศึกษา

บัณฑิตได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรนี้เป็นประโยชน์ต่อนักปกครองท้องถิ่นมากถึงร้อยละ 75.0 และได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับการให้บริการการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.8 ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าหลักเกณฑ์การให้คะแนน ควรให้ตามความรู้ความสามารถจริง ๆ มิใช่จากการลงลายมือชื่อเข้าเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.2 (ดังปรากฏในตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของบัณฑิตเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และประเมินผลการศึกษาและบริการ
การศึกษา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
การบริการการศึกษา -การจัดส่งเอกสารการสอนเข้ามา (2) -การติดต่อทางโทรศัพท์ยากมาก (1) -ศูนย์ที่จัดสอนเสริมประจำจังหวัดไกลจากบ้านพักมาก ต้องใช้เวลาเดินทางมาก (ประมาณ 160 กิโลเมตร) (1) -ศูนย์บริการการศึกษาในต่างจังหวัด ยังไม่มีสถานที่ที่เหมาะสม/เอื้อต่อการให้บริการการสอนเสริม (1)	5	20.8
การวัดและประเมินผลการศึกษา -หลักเกณฑ์การให้คะแนน ควรให้ตามความรู้ความสามารถจริง ๆ มิใช่จากการลงลายมือชื่อเข้าเรียน (1)	1	4.2
ประโยชน์ต่อนักปกครองท้องถิ่น -ควรเปิดโอกาสให้นักปกครองท้องถิ่นได้เรียนในหลักสูตรนี้ทุกคน (6) -ควรเปิดสอนหลักสูตรนี้ในระดับปริญญาโท โดยกระทรวงมหาดไทยสนับสนุนงบประมาณ (5)	18	75.0

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
-มีความประทับใจที่ได้เรียนหลักสูตรนี้เป็นอย่างมาก (2) -หลักสูตรนี้มีประโยชน์มาก นักปกครองท้องถิ่นให้ความสนใจและต้องการเข้าเรียนมาก (1) -หลักสูตรนี้ช่วยทำให้นักปกครองท้องถิ่นที่มีความรู้แตกฉานมากขึ้น ได้รับความไว้วางใจจากครอบครัว/ชาวชุมชน และเกิดความภาคภูมิใจมาก (1) -โครงการนี้เป็นประโยชน์มาก สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และพัฒนาหมู่บ้านได้ (1) -ควรเปิดสอนหลักสูตรนี้ตลอดไป (1) -อาจารย์สอนได้ดีมาก ให้คำตอบแก่ นักศึกษา ชัดเจน (1)		
รวม	24	100.0

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้หลักสูตรตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ใน 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้และประสบการณ์ 3) ด้านความคิดและแก้ปัญหา 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 6) ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยี และ 7) ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง พบว่า

4.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม

4.1.1 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X}=4.75$) รองลงมาคือ มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี ($\bar{X}=4.78$) และอันดับสุดท้ายคือ มีเจตคติที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.65$)

4.1.2 ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกคือ มีเจตคติที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.50$) รองลงมาคือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X}=4.40$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความพอเพียงและมีวินัย ($\bar{X}=4.25$)

4.2 ด้านความรู้และประสบการณ์

4.2.1 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรู้และประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=4.63$) รองลงมาคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา ($\bar{X}=4.57$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.47$)

4.2.2 ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรู้และประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา ($\bar{X}=4.20$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.15$)

4.3 ด้านความคิดและแก้ปัญหา

4.3.1 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างดี ($\bar{X}=4.69$) รองลงมา มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.67$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความสามารถในการคิดเชิงระบบ ($\bar{X}=4.59$)

4.3.2 ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.30$) รองลงมา คือ มีความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างดี ($\bar{X}=4.25$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.05$)

4.4 ด้านความรับผิดชอบ

4.4.1 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{X}=4.82$) รองลงมา มี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร และมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ ($\bar{X}=4.78$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกระดับ ($\bar{X}=4.76$)

4.4.2 ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกมี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร ($\bar{X}=4.40$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกระดับ ($\bar{X}=4.20$)

4.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์

4.5.1 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ คือ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X}=4.78$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ($\bar{X}=4.71$)

4.5.2 ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรก คือ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X}=4.60$) รองลงมา คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ($\bar{X}=4.50$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X}=4.40$)

4.6 ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

4.6.1 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด คือ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้านการพูด อ่าน เขียนที่ดี ($\bar{X}=4.55$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ($\bar{X}=4.45$) และอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.92$)

4.6.2 ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยอันดับแรก คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ($\bar{X}=4.40$) รองลงมา คือ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้านการพูด อ่าน เขียนที่ดี ($\bar{X}=4.25$) และอันดับสุดท้าย คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.65$)

4.7 ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

4.7.1 บัณฑิต

ในภาพรวม บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรก คือ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือ มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร ($\bar{X}=4.67$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือมีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเองได้ ($\bar{X}=4.41$) และอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.37$)

4.7.2 ผู้บังคับบัญชา

ในภาพรวม ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านทักษะ การศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) และเมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรก คือ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด คือ มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความสามารถในการศึกษาด้วย ตนเองได้ ($\bar{X}=4.40$) และอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.25$)

สรุป ผลการประเมินการประเมินผลการใช้หลักสูตรตามคุณลักษณะตามคุณลักษณะของ บัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ใน 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้าน ความรอบรู้และประสบการณ์ 3) ด้านความคิดและแก้ปัญหา 4) ด้านความรับผิดชอบ 5) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 6) ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และ 7) ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ ด้วย ทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความเห็นโดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ (ดังปรากฏในตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตตามคุณลักษณะ ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์					
	บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
1.1 มีความซื่อสัตย์ สุจริต	4.82	.39	มากที่สุด	4.40	.60	มาก
1.2 มีความขยันหมั่นเพียร	4.71	.50	มากที่สุด	4.30	.57	มาก
1.3 มีความพอเพียงและมีวินัย	4.73	.49	มากที่สุด	4.25	.64	มาก
1.4 มีเจตคติที่เหมาะสม	4.65	.52	มากที่สุด	4.50	.51	มากที่สุด
1.5 มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี	4.78	.42	มากที่สุด	4.35	.59	มาก
1.6 มีจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.76	.43	มากที่สุด	4.35	.59	มาก
เฉลี่ยรวม	4.74	.38	มากที่สุด	4.36	.51	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์					
	บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. ด้านความรู้และประสบการณ์						
2.1 มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา	4.57	.61	มากที่สุด	4.20	.70	มาก
2.2 มีความรู้รอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง	4.47	.62	มาก	4.15	.59	มาก
2.3 มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์	4.63	.57	มากที่สุด	4.25	.64	มาก
เฉลี่ยรวม	4.56	.51	มากที่สุด	4.20	.53	มาก
3. ด้านความคิดและแก้ปัญหา						
3.1 มีความสามารถในการคิดเชิงระบบ	4.59	.54	มากที่สุด	4.10	.64	มาก
3.2 มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา	4.67	.55	มากที่สุด	4.30	.57	มาก
3.3 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.67	.52	มากที่สุด	4.05	.60	มาก
3.4 มีความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างดี	4.69	.47	มากที่สุด	4.25	.55	มาก
เฉลี่ยรวม	4.67	.44	มากที่สุด	4.18	.47	มาก
4. ด้านความรับผิดชอบ						
4.1 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง	4.82	.39	มากที่สุด	4.50	.51	มากที่สุด
4.2 มีความรับผิดชอบต่อองค์กร	4.78	.42	มากที่สุด	4.40	.60	มาก
4.3 มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกระดับ	4.76	.52	มากที่สุด	4.20	.77	มาก
4.4 มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ	4.78	.47	มากที่สุด	4.50	.76	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.78	.37	มากที่สุด	4.40	.56	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์					
	บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. ด้านมนุษยสัมพันธ์						
5.1 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น	4.71	.50	มากที่สุด	4.50	.61	มากที่สุด
5.2 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	4.78	.47	มากที่สุด	4.40	.60	มาก
5.3 เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.78	.42	มากที่สุด	4.60	.50	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.76	.42	มากที่สุด	4.50	.49	มากที่สุด
6. ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี						
6.1 มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้านการพูด อ่าน เขียนที่ดี	4.55	.54	มากที่สุด	4.25	.44	มาก
6.2 มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย	4.45	.58	มาก	4.40	.50	มาก
6.3 มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.92	.93	มาก	3.65	.81	มาก
6.4 มีความสามารถในการศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาวิเคราะห์	4.23	.78	มาก	4.00	.86	มาก
เฉลี่ยรวม	4.15	.65	มาก	3.91	.52	มาก
7. ด้านทักษะการศึกษาทางไกล และสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง						
7.1 มีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเองได้	4.41	.70	มาก	4.40	.68	มาก
7.2 มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.37	.75	มาก	4.25	.44	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์					
	บัณฑิต			ผู้บังคับบัญชา		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
7.3 มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร	4.67	.52	มากที่สุด	4.50	.51	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.48	.60	มาก	4.38	.44	มาก

(หมายเหตุ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสม)

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิตภายหลัง
จากสำเร็จการศึกษาแล้ว

ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 65.0 ได้ให้ความเห็นว่า ภายหลังจากสำเร็จการศึกษา
หลักสูตรนี้แล้ว บัณฑิตมีความรู้และทักษะการทำงานในระดับมาก รองลงมาคือผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 25.0 ที่
เห็นว่าบัณฑิตมีความรู้และทักษะการทำงานในระดับมากที่สุด และอันดับสุดท้ายคือร้อยละ 10.0 ที่มีความเห็น
ในระดับปานกลาง (ดังปรากฏในตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิตภายหลัง
จากสำเร็จการศึกษาแล้ว

ระดับความรู้และทักษะการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
มากที่สุด	5	25.0
มาก	13	65.0
ปานกลาง	2	10.0
รวม	20	100.0

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวกับจุดเด่น และจุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต
(ตามคุณลักษณะบัณฑิต มสธ.7 ด้าน)

จุดเด่นของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาร้อยละ 35.0 เห็นว่าบัณฑิตมีจุดเด่นด้านการคิดและการ
แก้ปัญหา รองลงมาคือร้อยละ 25.0 เป็นด้านคุณธรรม จริยธรรม และจุดเด่นในอันดับสุดท้ายคือร้อยละ 5.0
เป็นด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม (ดังปรากฏในตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อจุดเด่นของบัณฑิต

จุดเด่น	ความถี่	ร้อยละ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	5	25.0
มีความขยันหมั่นเพียร	(3)	(15.0)
มีความอดทน	(1)	(5.0)
เป็นผู้มองโลกในแง่ดี	(1)	(5.0)
ด้านความรู้รอบรู้และมีประสบการณ์	2	10.0
มีการนำความรู้มาปรับใช้ในการพัฒนาบุคลากรภาพและการปฏิบัติงาน	(2)	(10.0)
ด้านการคิดและการแก้ปัญหา	7	35.0
มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น	(4)	(20.0)
มีความคิดที่เป็นระบบ	(1)	(5.0)
กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก	(1)	(5.0)
มีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน	(1)	(5.0)
ด้านความรับผิดชอบ	3	15.0
มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	(3)	(15.0)
ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี	2	10.0
สามารถร่วมงานกับบุคคลภายนอกองค์กรได้ดี	(1)	(5.0)
มีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น	(1)	(5.0)
ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	1	5.0
มีทักษะการพูดมากขึ้น	(1)	(5.0)
รวม	20	100.0

จุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาร้อยละ 40.1 เห็นว่าบัณฑิตมีจุดด้อยด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รองลงมาคือร้อยละ 20.0 เป็นด้านความรับผิดชอบ และจุดด้อยในอันดับสุดท้ายมี 3 ด้านที่มีค่าร้อยละเท่ากัน คือร้อยละ 13.3 ได้แก่ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการคิดและการแก้ปัญหา และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี (ดังปรากฏในตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อจุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต

จุดด้อย	ความถี่	ร้อยละ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2	13.3
การมีคุณธรรมของนักปกครองยังไม่ชัด	(2)	(13.3)

ตารางที่ 27 (ต่อ)

จุดด้อย	ความถี่	ร้อยละ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2	13.3
การมีคุณธรรมของนักปกครองยังไม่ชัด	(2)	(13.3)
ด้านการคิดและการแก้ปัญหา	2	13.3
การทำงานเชิงบูรณาการยังไม่ค่อยถนัด	(1)	(6.7)
ความคิดริเริ่มยังไม่มี	(1)	(6.7)
ด้านความรับผิดชอบ	3	(20.0)
การอุทิศตน เสียสละ ยังมีน้อย	(3)	20.0
ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี	2	(13.3)
การปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม	(2)	13.3
ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม	6	40.1
ยังไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการปฏิบัติงานได้	(4)	(26.7)
การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยียังไม่คล่องตัว	(1)	(6.7)
ยังไม่ค่อยมีหลักการพูด	(1)	(6.7)
รวม	15	100.0

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตร และการสนทนากลุ่ม เพื่อการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรฉบับปรับปรุง (ปีการศึกษา 2560)

จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรฉบับปรับปรุงดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล 2 ส่วน คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรซึ่งเป็นการจัดสัมมนาล่วงหน้าก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการวิจัยประเมินหลักสูตร และข้อค้นพบจากการสนทนากลุ่มซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยประเมินหลักสูตรในครั้งนี้

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมมนาแนวทางการปรับปรุงหลักสูตร

จากการประชุมโครงการแนวทางเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น ซึ่งจัดโดยโครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2559 วัตถุประสงค์ของการจัดประชุมเพื่อรับทราบนโยบายจากผู้บริหารในสังกัดกระทรวงมหาดไทย สมาคมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย ความคิดเห็นจากผู้รับผิดชอบ นักศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร สรุปได้ดังนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ชัดเจนมากขึ้น โดยปรับวัตถุประสงค์เป็น 2 หัวข้อ คือ วัตถุประสงค์ทั่วไป โดยระบุวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตรนี้ และ วัตถุประสงค์เฉพาะ ควรระบุให้ชัดเจน เนื่องจากมีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษาขึ้นจากเดิม

5.1.2 ชื่อปริญญาภาษาอังกฤษที่ใช้ในปัจจุบันคือ “B.P.A.(Provincial Government Administration) ควรแก้ไขเป็น “B.P.A. (Bachelor of Provincial Government Administration)”

5.1.3 โครงสร้างหลักสูตร

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา (บังคับ 2 ชุดวิชา เลือก 2 ชุดวิชา และเลือกอีก 1 ชุดวิชา)

ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกชุดวิชาเรียน เนื่องจากพื้นฐานความรู้และความจำเป็นของผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ดังนั้นควรลดจำนวนชุดวิชาบังคับ และเพิ่มวิชาเลือก เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพของผู้เรียนที่จะนำไปใช้ประโยชน์

ชุดวิชา 10161 การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ควรเป็นชุดวิชาบังคับ เนื่องจากการสื่อสารมีความจำเป็นในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อการสื่อสารที่ถูกต้อง

ชุดวิชาเลือก ควรเพิ่มชุดวิชาภาษาเพื่อการสื่อสารให้มีหลายภาษามากขึ้น ได้แก่ ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากเป็นภาษาสากลนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ และควรเพิ่มเนื้อหาวิชาภาษาเขมร ลาว พม่า มาเลเซีย เนื่องจากเป็นประเทศที่มีประชากรเข้ามาทำงานในประเทศไทยจำนวนมาก

ชุดวิชา 10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีเนื้อหาวิชากว้างเกินไป และค่อนข้างยาก

2) หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุดวิชา

ควรเพิ่มชุดวิชาที่สามารถนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติในหน้าที่นักปกครองท้องถิ่นให้ได้มากยิ่งขึ้น

(1) ชุดวิชาบังคับ (12 ชุดวิชา)

ก. ชุดวิชาที่ปรับเปลี่ยนและชุดวิชาที่ยกเลิกแล้ว

ปัจจุบัน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รปศ.) มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อใช้ในภาคการศึกษา 1/2560 จึงควรปรับเปลี่ยนชื่อชุดวิชาให้สอดคล้องกัน เป็นไปตามสภาวิชาชีพ รปศ.ดังนี้

ชุดวิชาที่ยกเลิก ได้แก่ ชุดวิชา 30201 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร เปลี่ยนเป็น "ชุดวิชา 33208 แนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์"

ชุดวิชา 33410 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เปลี่ยนเป็น "การบริหารทรัพยากรมนุษย์" โดยชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จะไปไว้ในชุดวิชาเลือก

ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารปกครองท้องถิ่น (Local Administrative Law) ชื่อภาษาไทยกับภาษาอังกฤษไม่ตรงกัน ควรแก้ไขคำว่า "Local" เป็น "Provincial"

ข. การบูรณาการ/ควบรวมชุดวิชา

ควรมีการบูรณาการเนื้อหาวิชาหรือควรควบรวมเนื้อหาวิชาไว้ด้วยกัน โดยออกแบบให้เหมาะกับนักศึกษา กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ควรเน้นในส่วนที่จำเป็นต้องใช้จริง เฉพาะ Concept หลัก ๆ ได้แก่ ชุดวิชา 30201 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารกับชุดวิชา 33420 การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ควรควบรวมเป็นชุดวิชาเดียวกัน และชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่นกับชุดวิชา 33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น ควรควบรวมเป็นชุดวิชาเดียวกัน

ค. การปรับปรุงเนื้อหาวิชา

ชุดวิชา 33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่น ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาใหม่

(2) ชุดวิชาเลือก (เลือก 4 ชุดวิชาจาก 11 ชุดวิชา)

ก. การบูรณาการ/ควบรวมชุดวิชา

ควรมีการบูรณาการเนื้อหาวิชาหรือควรควบรวมเนื้อหาวิชาไว้ด้วยกัน โดยออกแบบให้เหมาะกับนักศึกษา กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ชุดวิชา 32325 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการและการจัดการความรู้ควรถูกควบรวมกับชุดวิชา 33205 การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร และชุดวิชา 33421 หลักการบริหารท้องถิ่นควรควบรวมกับชุดวิชา 33422 การบริหารการพัฒนาเมืองและชนบท

ข. การเพิ่มชุดวิชาเลือก

ควรพิจารณาการเพิ่มชุดวิชาเลือกให้นักศึกษามีโอกาสเลือกได้มากขึ้น

(3) หมวดวิชาเลือกเสรี (เลือก 1 ชุดวิชาจาก 22 ชุดวิชา)

ชุดวิชาเลือกเสรี เดิมกำหนดให้เลือก 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต) ควรเพิ่มจำนวนชุดวิชาให้เลือกมากขึ้น

5.1.4 วัตถุประสงค์และคำอธิบาย (ชุดวิชาทั้ง 22 ชุดวิชา)

ชุดวิชา 10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน เนื้อหาวิชาที่ใช้ในปัจจุบันเน้นให้ความรู้พื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งกว้างเกินไป ควรปรับเนื้อหาใหม่เป็นดังนี้ 1) เน้นเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่าง ๆ ด้วย โดยแยกเป็นความสัมพันธ์ใน 3 มิติ คือ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และ 2) เน้นเนื้อหาวิชาความสัมพันธ์ของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า ลาว มาเลเซีย กัมพูชา ซึ่งมีพรมแดนติดกัน และมีความสัมพันธ์ในลักษณะประชาชนกับประชาชน (People to People Connectivity) ควรจะมีการต่อยอดในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในฐานะ "พลเมืองของอาเซียน" เช่น การเดินทางไปมาหาสู่ การท่องเที่ยว การค้าขายตามแนวชายแดน การจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ศาสนา กีฬา การท่องเที่ยว) เป็นต้น

ชุดวิชา 30201 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร ควรแทรกเรื่องธรรมาภิบาล (good governance)

ชุดวิชา 33203 เศรษฐศาสตร์เพื่อการบริหารรัฐกิจ ในมุมมองของภาคเอกชน ควรแทรกบทสัมภาษณ์จากภาคเอกชนกับภาครัฐ โดยนำเสนอมุมมองของเอกชนต่อภาครัฐ/ภาคการปกครอง

ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น (Local Administrative Law) ควรแก้ไขคำว่า "Local" เป็น "Provincial"

ชุดวิชา 33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น (Local Practicing Administrative Law) เป็นชุดวิชาที่นักศึกษาทำนันทน์/ผู้ใหญ่บ้านควรมีความรู้โดยละเอียด โดยควรจัดให้มีการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติในการจัดทำเอกสารทางกฎหมายในเบื้องต้น เช่น หากมีการไต่สวนข้อพิพาท ควรฝึกให้มีการเขียนสัญญาประนีประนอมยอมความ หรือหากมีการจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนบันทึกการจับกุมเบื้องต้น เป็นต้น

ชุดวิชา 33308 นโยบายสาธารณะและการวางแผนการปกครองท้องถิ่น ควรเน้นเนื้อหาในภาคปฏิบัติ มีการฝึกปฏิบัติจริงในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ให้นักศึกษาทราบโครงสร้างของแผนพัฒนาพร้อมตัวอย่าง เช่น แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนที่ดี และปัญหา/ข้อบกพร่องในการจัดทำแผน เป็นต้น

เนื้อหาวิชาทางด้านกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ควรเน้นการปฏิบัติ เพื่อนักศึกษาสามารถนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง โดยเฉพาะเรื่องการทำสำนวน

5.1.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) เนื้อหาวิชา/หลักสูตร

(1) ควรปรับปรุงหลักสูตร/เนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัย

เนื้อหาวิชาบางส่วนในเอกสารการสอนประจำชุดวิชาค่อนข้างเก่ามาก ไม่ทันสมัย เช่น เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับกฎหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ควรเร่งจัดทำเอกสารฉบับเพิ่มเติม (supplement) ส่งนักศึกษา หากมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีเนื้อหาที่เสริม/เพิ่มเติมกรณีปรับปรุงชุดวิชาไม่ทัน

(2) ควรเพิ่มเนื้อหาวิชา

ควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประชาชน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ การปฏิรูปประเทศ/การบริหารราชการไทย/การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณธรรมจริยธรรม โดยอาจแทรกไปไว้ในเนื้อหา และอาจเป็นชุดวิชาเลือกหรือชุดวิชาบังคับ

ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ เช่น การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการกรณีประสบปัญหาภัยพิบัติ การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (ประเทศไทย 4.0 การค้ามนุษย์ ยาเสพติด ฯ) เป็นต้น รวมถึงแนวปฏิบัติสำหรับพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื้อหาหลักสูตรไม่ควรยากเกินไป โดยเน้นเชิงปฏิบัติในพื้นที่

ควรนำแนวคิดความเห็นต่อไปนี้เป็นประยุกต์ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ทำอย่างไรในฐานะที่เป็นกำนัน และจะไปเป็นอะไร (คั่นตัวเอง) ทำอะไรให้ตัวเอง รัฐบาล ชุมชน 4.0 “สร้างคุณค่า สร้างความได้เปรียบ การรักษาสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน” การฝึกจากกรอบ

สังคมแบบผสม GX – GY – GZ ให้สามารถอยู่ด้วยกัน HR

เทคโนโลยีสารสนเทศ “Social Network” การสื่อสาร

กระบวนการไม่ควรเป็น Pure Science ควรแฝงเป้าหมายให้เหมาะกับบริบท

ควรเพิ่มองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของการเป็นนักปกครองที่ดี การสร้างจิตสำนึกในการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่ประชาชน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ควรเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ความสำคัญแต่ละขั้นตอน

ควรมีชุดวิชาการสัมมนา อย่างน้อย 1 ชุดวิชา เพื่อเป็นภาคปฏิบัติในการนำประสบการณ์มาใช้ได้ดีขึ้น (อาจแบ่งการสัมมนาเป็น 2 ครั้ง)

(3) แนวทางการเขียนเนื้อหาวิชา

การเขียนหน่วย ควรบูรณาการเนื้อหาวิชาจากเดิม 2-3 หน่วยเป็นหนึ่งหน่วย แล้วสะท้อนแนวคิดเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

การมีหลากหลายชุดวิชาให้เลือกเพื่อการแก้ปัญหาโดยการบูรณาการชุดวิชา โดยใช้หลัก sub subject ให้อยู่ในระดับหนึ่ง คือสอนพื้นฐาน ส่วนรายละเอียดให้ไว้ใน CD หรือ E-Learning

เนื้อหาในชุดวิชา ไม่ควรยากจนเกินไป ควรเป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักศึกษา สอดคล้องกับวิถีประชาชน สร้างพื้นฐานความเป็นไทยในภาพรวม ควรมีพื้นฐานหน้าที่พลเมือง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

ลดความเป็นวิชาการ เน้นการปฏิบัติและการประยุกต์ใช้ได้จริง โดยมีการแลกเปลี่ยนกับภาคเอกชน นักธุรกิจในเรื่องหน้าที่ของนักศึกษา กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ทันสมัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักศึกษาได้จริง

แทรกเนื้อหาปฏิบัติกับการจัดการพื้นที่ (การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ การบริหารจัดการเฉพาะหน้า การบริหารจัดการภัยธรรมชาติและภัยพิบัติ และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม)

เชิงปฏิบัติการด้านความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย

การจับกุม ตรวจค้น ตาม ป.วิอาญา

การประนีประนอมข้อพิพาท ตามข้อบังคับของกระทรวงมหาดไทย

การรายงานสถานการณ์

การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด

การตรวจสถานบริหาร/โรงแรม

การป้องกัน ปรามปรามยาเสพติด

ทักษะการรายงาน การบันทึกผลการปฏิบัติหน้าที่

การบริการประชาชน ในอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน มีอาชีพ ทำงานเพื่อประชาชน

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ในการปฏิบัติหน้าที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ความคาดหวังของประชาชน ที่มีต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ควรเน้นการปฏิบัติ เช่น ชูวิชาที่เกี่ยวกับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ความสำคัญนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้ โดยเฉพาะในเรื่องของการทำสำนวน การบันทึกการจับกุม เป็นต้น

(4) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนประกอบชุดวิชา

ควรเพิ่มกิจกรรมการศึกษาดูงานในชุมชนเดียวกับนักศึกษา เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์ของแต่ละชุมชน เพื่อเพิ่มศักยภาพของนักศึกษา

เนื่องจากทุกหน่วยราชการปัจจุบัน (ภูมิภาค) กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการในการปฏิบัติราชการมาโดยตลอด จึงควรมีการบรรยายเรื่องขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและความสำคัญของแต่ละขั้นตอน

(5) การแบ่งเนื้อหาวิชาเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ

ในเนื้อหาวิชา ควรมีการจัดแบ่งเนื้อหาวิชาใหม่ ดังนี้

บทบาท อำนาจ หน้าที่ ของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อทราบตัวตนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

อำนาจหน้าที่ทางราชการ กฎหมายต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติและที่เกี่ยวข้องของทางราชการและเอกชน

ความรู้ด้านวิทยาการสมัยใหม่ เช่น เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ความรู้เกี่ยวกับสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประชาคมอาเซียน นำไปสู่ภาษากลางที่ใช้ในภูมิภาคอาเซียนหรือชาติอื่น เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

ความรู้เกี่ยวกับการเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านที่ดี เช่น จริยธรรมนักปกครอง เศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จ มนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

การจัดทำโครงการ ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณ การคลังเบื้องต้น เพื่อการบริหารงบประมาณที่ประสบความสำเร็จ

การสัมมนาเน้นทางด้านการปฏิบัติงานมากกว่าเน้นทางด้านวิชาการ

2) คำสำคัญ (keyword) ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รปศ.)

ปัจจุบันหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รปศ.) เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรี มีการปรับปรุงชุดวิชา ยกเลิกชุดวิชา โดยแนวคิดที่ปรับเปลี่ยนเป็นการเน้นการบริหารงานภาครัฐมากขึ้น ดังนั้น หลักสูตรบริหารการปกครองท้องถิ่น ควรเพิ่มแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ โดยนำเสนอให้สอดคล้องกับคำสำคัญ (keyword) ของ รปศ.

3) บริบททั่วไป

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน พื้นฐานต่างกัน ความรู้พื้นฐานต่างกัน

สภาพพื้นที่ต่างกัน (พื้นที่ท่องเที่ยว พื้นที่กั้นดาร /ป่า/เขา พื้นที่ชายแดน/ปัญหาต่างด้าว และหลบหนีเข้าเมือง พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม พื้นที่ธุรกิจและย่านการค้า พื้นที่เกษตรกรรม)

4) เป้าหมาย

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน นำความรู้ไปประยุกต์ ปฏิบัติได้อย่างแท้จริง มีคุณธรรม จริยธรรม สังคมเข้าใจบทบาทหน้าที่ของกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เพื่อการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรฉบับปรับปรุง (ปีการศึกษา 2560)

ในการสนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเปิดสอนหลักสูตร ฯ (ประกอบด้วย 1) อธิการวิทยาลัยการปกครอง 2) ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น 3) ผู้อำนวยการส่วนบริหารงานกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน 4) ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน และ 5) ผู้อำนวยการโรงเรียนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)

ในช่วงแรก ก่อนเริ่มการสนทนากลุ่ม

คณะผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย เหตุผลในการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่ม และนำเสนอสาระจากการสัมมนาแนวทางเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรซึ่งเป็นการจัดสัมมนาล่วงหน้าก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการวิจัยประเมินหลักสูตร และขอค้นพบการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือ การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น ฯ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1)

นักศึกษาที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556 2) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 และ 3) ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม

ในช่วงที่สอง การสนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรฉบับปรับปรุง ปีการศึกษา 2560 สรุปได้ดังนี้

5.2.1. เนื้อหาวิชาที่ควรเพิ่มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ตอบสนองภารกิจการพัฒนาประเทศแนวใหม่ของรัฐบาล ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ตามแนวทางการจัดแผนของกระทรวงมหาดไทยมีการทำแผนเดียว (One Plan) คือแผนจากบนลงล่าง และในหมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง ซึ่งต้องทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการทำแผน และต่อไปมีแนวโน้มในการจัดสรรงบประมาณโดยตรงให้กับหมู่บ้านเพื่อตอบสนองแผนพัฒนาหมู่บ้าน เนื้อหาสาระวิชาที่ควรเพิ่ม ได้แก่

1) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารโครงการ การบริหารงบประมาณ การพัสดุ/จัดซื้อ/จัดจ้าง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับวิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3) ควรเน้นเนื้อหาวิชากฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ การประนีประนอมข้อพิพาท การจับกุมในชุมชน/หมู่บ้าน

4) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการบริหารความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้ง อาจพิจารณาให้เป็นชุดวิชาในหลักสูตร เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อใช้องค์ความรู้ในวิชาดังกล่าวบริหารความขัดแย้ง และการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทในปัจจุบันและสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่

5) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมและไฟไหม้ในชุมชนต่าง ๆ หลายพื้นที่

6) ควรมีชุดวิชาการสัมมนา เพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

5.2.2 เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี ประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น ภัยคุกคาม/ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

5.2.3 ชุดวิชาที่ใช้สอนในปัจจุบัน ควรมีการทบทวนและปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น เนื้อหาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญที่ปรากฏในเอกสารการสอนเป็นกฎหมายฉบับปี พ.ศ. 2550 แต่ปัจจุบันใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2557 เป็นต้น ซึ่งทั้ง 2 ฉบับเนื้อหาสาระของกฎหมายมีความแตกต่างกัน เป็นต้น

5.2.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เอกสารที่การสอนประจำชุดวิชา หากเนื้อหาวิชาในเอกสารการสอนชุดวิชาใดมีเนื้อหาที่ไม่เป็นปัจจุบัน ควรจัดทำเอกสารการสอนเนื้อหาสาระใหม่เพิ่มเติมและแจกจ่ายให้นักศึกษาต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ที่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คณะผู้วิจัยจึงได้นำสาระที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำร่างโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาทบทวนดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

โครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 (ร่าง)

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2556	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560	หมายเหตุ
(1) โครงสร้างหลักสูตร ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา (30 หน่วยกิต) ข. หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุดวิชา (96 หน่วยกิต) ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต) รวมตลอดหลักสูตรต้องไม่น้อยกว่า 22 ชุดวิชา หรือ 132 หน่วยกิต (2) รายละเอียดหลักสูตร ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา (30 หน่วยกิต) บังคับ 2 ชุดวิชา 10141 (20111005) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต 10151 (20111006) ไทยศึกษา เลือก 2 ชุดวิชา จากชุดวิชาต่อไปนี้ 10103 (20111001) ทักษะชีวิต 10121 (20111003) อารยธรรมมนุษย์ 10131 (20111004) สังคมมนุษย์ 10152 (20111007) ไทยกับสังคมโลก 10164 (20111011) สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และเลือก 1 ชุดวิชาจากชุดวิชาต่อไปนี้ 10111 (20111002) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 10161 (20111008) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 10162 (20111009) ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 10163 (20111010) ภาษาเขมรเพื่อการสื่อสาร	(1) โครงสร้างหลักสูตร ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา (30 หน่วยกิต) ข. หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุดวิชา (96 หน่วยกิต) ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 1 ชุดวิชา (6 หน่วยกิต) รวมตลอดหลักสูตรต้องไม่น้อยกว่า 22 ชุดวิชา หรือ 132 หน่วยกิต (2) รายละเอียดหลักสูตร ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 5 ชุดวิชา (30 หน่วยกิต) บังคับ 1 ชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา เลือก 4 ชุดวิชา โดยเลือกเรียนตามกลุ่มวิชา ๆ ละ 1 ชุดวิชาต่อไป กลุ่มวิชาภาษา 10111 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 10162 ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 10163 ภาษาเขมรเพื่อการสื่อสาร กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 10131 สังคมมนุษย์ 10152 ไทยกับสังคมโลก กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 10103 ทักษะชีวิต 10121 อารยธรรมมนุษย์ 10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ 10141 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต	โครงสร้างหลักสูตรคงเดิม หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ปรับเป็นกลุ่มวิชาตามที่ สกอ. กำหนด

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2556	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560	หมายเหตุ
ข. หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุติวิชา (96 หน่วยกิต) บัณฑิต 12 ชุติวิชา 30201 (20333001) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร 33201 (20333004) การบริหารราชการไทย 33203 (20333009) เศรษฐศาสตร์เพื่อการบริหารธุรกิจ 33204 (20333601) กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น 33305 (20333604) กฎหมายแพ่ง พินิชย์ และที่ดินสำหรับนักปกครองท้องถิ่น 33306 (20333605) ปัญหาและยุทธศาสตร์การบริหารการปกครองท้องถิ่น 33307 (20333606) กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น 33308 (20333607) นโยบายสาธารณะและการวางแผนการปกครองท้องถิ่น 33410 (20333302) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 33420 (20333306) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค 33445 (20335002) ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่น 33452 (20333406) กฎหมายอาญาสำหรับนักปกครองท้องถิ่น	ข. หมวดวิชาเฉพาะ 16 ชุติวิชา (96 หน่วยกิต) บัณฑิต 12 ชุติวิชา 33201 การบริหารราชการไทย 33204 กฎหมายมหาชนสำหรับการบริหารการปกครองท้องถิ่น 33207 เศรษฐศาสตร์และการคลังสาธารณะ 33208 แนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์ 33210 สัมมนาการบริหารการปกครองท้องถิ่น 33305 กฎหมายแพ่ง พินิชย์ และที่ดินสำหรับนักปกครองท้องถิ่น 33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น 33453 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์สำหรับนักปกครองท้องถิ่น 33454 นโยบายสาธารณะยุทธศาสตร์และการวางแผนการบริหารการปกครองท้องถิ่น 33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่น 33452 กฎหมายอาญาสำหรับนักปกครองท้องถิ่น 80202 สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย	- ยกเลิก - คงเดิม - ยกเลิก - ปรับปรุงชื่อ วัตถุประสงค์ และคำอธิบาย ชุติวิชา -เพิ่มชุติวิชา - เพิ่มชุติวิชา - ผลิตใหม่ - คงเดิม - ยกเลิก - ปรับปรุงชื่อ ภาษาอังกฤษ - ยกเลิก - ผลิตใหม่ - ผลิตใหม่โดยนำ เนื้อหาบางส่วนมาจากชุติวิชา 33308 - ยกเลิก - ยกเลิก -ปรับปรุงชื่อ ภาษาอังกฤษ - คงเดิม - ย้ายมาจากชุติ วิชาเลือกเฉพาะ

หลักสูตรเดิม พ.ศ. 2556	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560	หมายเหตุ
และเลือก 4 ชุติวิชาจากชุติวิชาต่อไปนี้ 32325 (20323101) ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ และการจัดการความรู้ 33205 (20333602) การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสื่อสาร 33206 (20333603) การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน 33304 (20333008) ขอบข่ายการศึกษาและวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์ 33421 (20333401) การบริหารท้องถิ่น 33422 (10403502) การบริหารการพัฒนาเมืองและชนบท 41005 (10403502) การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน 41008 (10403505) การจัดการการเกษตรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 41431 (20403016) การบริหารงานยุติธรรม 80202 (20803003) สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย 81428 (20803007) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพยานหลักฐานสำหรับรัฐศาสตร์ ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 1 ชุติวิชา (6 หน่วยกิต)	และเลือก 4 ชุติวิชาจากชุติวิชาต่อไปนี้ 32325 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ และการจัดการความรู้ 33205 การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสื่อสาร 33206 สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชนและการจัดการการตลาด 33209 สัมมนากฎหมายสำหรับนักปกครองท้องถิ่น 33421 การบริหารท้องถิ่น 41005 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน 41431 การบริหารงานยุติธรรม 81428 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพยานหลักฐานสำหรับรัฐศาสตร์ ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 1 ชุติวิชา (6 หน่วยกิต) 33312 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดการการเกษตรทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม	- คงเดิม - ปรับปรุงวัตถุประสงค์และคำอธิบายชุติวิชา - ปรับปรุงชื่อวัตถุประสงค์ และคำอธิบายชุติวิชา -ผลิตใหม่ - ยกเลิก - คงเดิม - ยกเลิก - คงเดิม - ยกเลิก - คงเดิม -ย้ายไปวิชาบังคับ - คงเดิม - ผลิตใหม่โดยนำเนื้อหาบางส่วนมาจากชุติวิชา 41008

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น และ 2) ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามี 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักศึกษาที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556 จำนวน 202 คน 2) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 จำนวน 244 คน และ 3) ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามตอบกลับร้อยละ 68.8, 20.9 และ 80.0 ตามลำดับ และ 4) ผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จำนวน 5 คน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดประเภทข้อมูลเชิงคุณลักษณะในแต่ละเนื้อหา

เกณฑ์การประเมิน/การตัดสินการประเมินความคิดเห็น/ความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป (ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป) ถือว่าผลการประเมินมีความเหมาะสม

1. สรุปการวิจัย

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม มี 3 กลุ่มประกอบด้วย นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต

1.1.1 นักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 69.8 มีอายุเฉลี่ย 46.4 ปี ก่อนเข้าศึกษาหลักสูตรนี้ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 56.8 ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 33.1 และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 32.4

1.1.2 บัณฑิต

บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 78.4 มีอายุเฉลี่ย 50.40 ปี ในปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.6 ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาได้นำวุฒิการศึกษา/ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ร้อยละ 58.1 และการนำไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ร้อยละ 41.9

1.1.3 ผู้บังคับบัญชา

ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่เป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 80.0 มีอายุเฉลี่ย 47.4 ปี มีตำแหน่งเป็นนายอำเภอ และปลัดอำเภอเท่ากัน คือร้อยละ 40.0 และตำแหน่งอื่น ๆ ร้อยละ 20.0 และได้ปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตมาแล้วมากกว่า 1 ปี ร้อยละ 60.0

1.2 การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

1.2.1 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร

ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร สรุปโดยภาพรวม ใน 5 ด้านข้างต้น ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ความชัดเจน, การตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นและกระทรวงมหาดไทย) 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) ความเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ และ 5) เอกสารการสอนมีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

(1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผลการประเมินความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาและบัณฑิต ทั้งภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นักศึกษาและบัณฑิต เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 3 ข้อ (1. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ 2. เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่น ได้ดียิ่งขึ้น และ 3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงกรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน) มีความชัดเจนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$ และ $\bar{X} = 4.81$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า วัตถุประสงค์มีความชัดเจนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

(2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น

ผลการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น ทั้งนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นักศึกษาและบัณฑิต เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 3 ข้อ (1. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ 2. เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น และ 3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงกรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติ และประชาชน) ตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$ และ $\bar{X} = 4.89$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

ส่วนผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากัน ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X}=4.50$) และเพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.50$) ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน ($\bar{X}=4.45$)

(3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย

ผลการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย ทั้งนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้ง 3 ข้อ 1. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ 2. เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่นได้ดียิ่งขึ้น และ 3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นในวงรอบของระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติ และประชาชน) ตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.79, \bar{X}=4.82$ และ $\bar{X}=4.52$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

นอกจากนี้ยังมีความเห็นเพิ่มเติม โดยนักศึกษาจำนวน 5 คนและบัณฑิต จำนวน 13 คนหรือร้อยละ 86.7 จากจำนวนผู้ตอบ 15 คนให้ความเห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องปรับปรุงอีก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าบัณฑิตจำนวน 2 คนหรือร้อยละ 13.3 ที่เสนอแนะให้มีการปรับปรุงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

2) โครงสร้างหลักสูตร

ผลการประเมินความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นักศึกษาและบัณฑิต เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตร (ประกอบด้วยหมวดวิชาต่าง ๆ 3 หมวดวิชา ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี) มีความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย

รวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$ และ $\bar{X}=4.66$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดวิชา ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า ทุกหมวดวิชามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากหมวดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุดลงไป ได้แก่ หมวดวิชาเฉพาะ รองลงมา คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเลือกเสรี

3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร

ผลการประเมินความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นักศึกษาและบัณฑิต เห็นว่าเนื้อหาสาระชุดวิชาต่าง ๆ ในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรมีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$ และ $\bar{X}=4.80$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชา

(1) **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** 5 ชุดวิชา ประกอบด้วยชุดวิชาบังคับ 2 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 3 ชุดวิชา นักศึกษาเห็นว่า ทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10141 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต ($\bar{X}=4.73$) รองลงมา คือ ชุดวิชา 10131 สังคมมนุษย์ และชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.71$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา ($\bar{X}=4.58$) ส่วนบัณฑิตเห็นว่าทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10131 สังคมมนุษย์ ($\bar{X}=4.73$) รองลงมา คือ ชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ($\bar{X}=4.56$)

(2) **หมวดวิชาเฉพาะ** 16 ชุดวิชา ประกอบด้วย ชุดวิชาบังคับ 12 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 4 ชุดวิชา นักศึกษาว่า ทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกมี 2 ชุดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.82$) คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น และชุดวิชา 33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น สื่อสาร รองลงมา คือชุดวิชา 33452 กฎหมายอาญาสำหรับนักปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.80$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.62$) ส่วนบัณฑิตเห็นว่า ทุกชุดวิชามีความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรก คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครอง ท้องที่ ($\bar{X}=4.94$) รองลงมา คือชุดวิชา 33307 กฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสำหรับนักปกครองท้องถิ่น และชุดวิชา 33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครอง ท้องที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.90$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.53$)

(3) **หมวดวิชาเลือกเสรี** ชุดวิชา 41008 การจัดการการเกษตร ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นชุดวิชาที่กำหนดให้เป็นชุดวิชาเลือกเสรี นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า ความเหมาะสมที่ได้จัดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$ และ $\bar{X}=4.69$ ตามลำดับ)

4) ความเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้

ผลการประเมินเนื้อหาสาระชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ ทั้งนักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายชื่อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า เนื้อหาสาระชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชาของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$ และ $\bar{X}=4.74$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาชุดวิชาในแต่ละหมวดวิชา

(1) **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป** 5 ชุดวิชา ประกอบด้วยชุดวิชาบังคับ 2 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 3 ชุดวิชา นักศึกษาเห็นว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10141 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิต ($\bar{X}=4.74$) รองลงมา คือ ชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10151 ไทยศึกษา ($\bar{X}=4.64$) ส่วนบัณฑิตเห็นว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ ชุดวิชา 10161 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.84$) รองลงมา คือชุดวิชา 10151 ไทยศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 10164 สังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ($\bar{X}=4.57$)

(2) **หมวดวิชาเฉพาะ** 16 ชุดวิชา ประกอบด้วย ชุดวิชาบังคับ 12 ชุดวิชา และชุดวิชาเลือก 4 ชุดวิชา นักศึกษาเห็นว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรก คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.84$) รองลงมา คือชุดวิชา 33305 กฎหมายแพ่ง พินิชย์ และที่ดินสำหรับนักปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.83$) และอันดับสุดท้ายคือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.64$) ส่วนบัณฑิตเห็นว่า ทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรก คือ ชุดวิชา 33204 กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.88$) รองลงมา คือชุดวิชา 33445 ประสบการณ์วิชาชีพการบริหารการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X}=4.82$) และอันดับสุดท้ายซึ่งเป็นชุดวิชาเดียวที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ($\bar{X}=4.43$)

(3) **หมวดวิชาเลือกเสรี** ชุดวิชา 41008 การจัดการการเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เป็นชุดวิชาที่กำหนดให้เป็นชุดวิชาเลือกเสรี นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$ และ $\bar{X}=4.67$)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระใน หลักสูตร

นอกจากนี้ นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรนี้ดีมาก/เหมาะสมแล้ว สามารถนำไปปฏิบัติในชีวิต และแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในชุมชนได้ ร้อยละ 30.0 รองลงมา มีค่าร้อยละเท่ากัน จำนวน 2 ข้อ คือ ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เป็นปัจจุบัน เช่น ในเอกสารการสอนยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับ แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 10 แต่ในปัจจุบันใช้แผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 12 เป็นต้น และควรมีเนื้อหาวิชาที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.0 ส่วนอันดับสุดท้ายมีค่าร้อยละเท่ากันจำนวน 3 ข้อ คือ ควรมีภาพประกอบเนื้อหาในเอกสารการสอน เพื่อเป็นการศึกษาจากภาพจริงบ้าง ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาจิตวิทยา ชุมชน และเนื้อหาวิชาทุกชุดวิชาเข้าใจง่ายยกเว้นชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (33410) เนื้อหาวิชาส่วนหนึ่งค่อนข้างสับสน คิดเป็นร้อยละ 10.0

ส่วนบัณฑิตเห็นว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชา และควรปรับการทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 24.0 รองลงมาคือ บัณฑิตให้ความเห็นว่าหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมกับนักปกครองท้องถิ่นเป็นอย่างมาก และทุกชุดวิชามีประโยชน์ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่เป็นอย่างมาก คิดเป็นร้อยละที่เท่ากันคือ ร้อยละ 20.0 และอันดับสุดท้ายคือ ควรเพิ่มในหลักสูตรเนื้อหาวิชา

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น เนื้อหาวิชาในหลักสูตร

นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 97.0 และเสนอแนะว่าควรมีศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้มากกว่านี้ในทุกอำเภอหรือทุกตำบล ร้อยละ 3.0

ส่วนบัณฑิตเห็นว่า ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 94.7 และอีกร้อยละ 5.3 ที่เห็นว่ามีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในหลักสูตรแล้ว

5) เอกสารการสอน

ผลการประเมินเอกสารการสอนและการเรียนการสอนในหลักสูตร ทั้งนักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่า เอกสารการสอนและการเรียนการสอนในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.68$ และ $\bar{X}=4.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษาเห็นว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอันดับแรกคือ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{X}=4.75$) รองลงมา คือ กิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.73$) และอันดับสุดท้ายคือ ได้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X}=4.58$) ส่วนบัณฑิตเห็นว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกคือ กิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.76$) รองลงมาคือสามารถนำ

ความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{X}=4.71$) และอันดับสุดท้ายคือ สื่อประกอบ การเรียนการสอนทันสมัย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียนค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$)

นอกจากนี้ นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เอกสารการสอนทุกชุดวิชามีเนื้อหาวิชาที่มีความเหมาะสม ครบถ้วนแล้ว คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคือ เอกสารการสอนบางชุดวิชา เนื้อหาวิชาล้าสมัย ควรปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ร้อยละ 20.0

ส่วนบัณฑิตเห็นว่า เอกสารการสอนมีความเหมาะสมกับนักปกครองท้องถิ่น ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานในสถานการณ์จริง ร้อยละ 70.0 และรองลงมาคือ เป็นเอกสารที่สมบูรณ์ดี ทั้งเนื้อหาสาระ แบบประเมินตนเองและที่สำคัญคือมีวัตถุประสงค์เป็นหลักยึดในการเรียนได้ ร้อยละ 20.0 และอันดับสุดท้ายคือ เนื้อหาวิชาควรเน้นทักษะการเป็นผู้นำและกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวันในชุมชน ร้อยละ 10.0

1.2.2 การประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร

ผลการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตร ใน 3 ด้านได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา และการบริการการศึกษาของ ทั้งนักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นโดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1) การบริหารหลักสูตร

นักศึกษาและบัณฑิต มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$ และ $\bar{X}=4.63$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษามีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ข้อ คือ ความพึงพอใจต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เรียน ($\bar{X}=4.67$) และความพึงพอใจต่อการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ($\bar{X}=4.56$) ส่วนบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ข้อ คือ ความพึงพอใจต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของผู้เรียน ($\bar{X}=4.73$) และความพึงพอใจต่อการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ($\bar{X}=4.52$)

2) การวัดและประเมินผลการศึกษา

นักศึกษาและบัณฑิต มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.75$ และ $\bar{X}=4.80$ ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ นักศึกษามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา ($\bar{X}=4.77$) รองลงมาคือ การแจ้งกำหนดการสอบตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=4.76$) และอันดับสุดท้ายคือ การแจ้งผลการสอบตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=4.72$) ส่วนบัณฑิต มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ การแจ้งกำหนดการสอบตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=4.86$) รองลงมาคือ มีการประเมินผลผู้เรียนโดยวิธีที่หลากหลาย เช่น มีการสอบไล่ / สอบ มี การประเมินจากกิจกรรมประจำชุดวิชาในระหว่างการเข้ารับการสอนเสริมแบบเข้มพิเศษ เป็นต้น ($\bar{X}=4.84$) และอันดับสุดท้ายคือ การแจ้งผลการสอบตรงตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=4.72$)

3) การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย

นักศึกษามีความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) ส่วนบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทั้งนักศึกษาและบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยนักศึกษามีความพึงพอใจอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การลงทะเบียนเรียนผ่านสื่อ/เทคโนโลยี เช่น เคาน์เตอร์ธนาคาร ไปรษณีย์ Internet เป็นต้น ($\bar{X}=4.76$) รองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากัน 2 ข้อคือ การให้บริการการจัดสอบของศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด และการให้บริการของศูนย์ประสานงานหลักสูตรประจำจังหวัดที่นักศึกษาสังกัด/การให้บริการของศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัดแก่บัณฑิต ($\bar{X}=4.69$) และอันดับสุดท้ายคือ การติดต่อสื่อสารกับศูนย์สารสนเทศ Call Center ($\bar{X}=4.41$) ส่วนบัณฑิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การลงทะเบียนเรียนผ่านสื่อ/เทคโนโลยี เช่น เคาน์เตอร์ธนาคาร ไปรษณีย์ Internet เป็นต้น ($\bar{X}=4.80$) รองลงมาคือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดส่งเอกสาร ($\bar{X}=4.57$) และอันดับสุดท้ายคือ การติดต่อสื่อสารกับศูนย์สารสนเทศ Call Center ($\bar{X}=4.21$)

นอกจากนี้ นักศึกษาได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรนี้เป็นประโยชน์ต่อนักปกครองท้องถิ่นมากถึงร้อยละ 66.7 ส่วนความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยนักศึกษาให้ความเห็น/ข้อเสนอแนะว่าการส่งเอกสารการสอนค่อนข้างช้า ควรให้เร็วกว่านี้เพื่อจะได้อ่านได้ทัน

ส่วนบัณฑิตได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า หลักสูตรนี้เป็นประโยชน์ต่อนักปกครองท้องถิ่นมากถึงร้อยละ 75.0 และได้เสนอแนะให้มีการปรับปรุงเกี่ยวกับการให้บริการการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20.8 ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าหลักเกณฑ์การให้คะแนน ควรให้ตามความรู้ความสามารถจริง ๆ มิใช่จากการลงลายมือชื่อเข้าเรียน คิดเป็นร้อยละ 4.2

1.2.3 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

การประเมินการประเมินผลการใช้หลักสูตรตามคุณลักษณะตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ใน 7 ด้าน ทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความเห็นโดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X}=4.75$) รองลงมาคือ มีวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรมอันดี ($\bar{X}=4.78$) และอันดับสุดท้ายคือ มีเจตคติที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.65$)

ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกคือ มีเจตคติที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.50$) รองลงมาคือ มีความซื่อสัตย์ สุจริต ($\bar{X}=4.40$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความพอเพียงและมีวินัย ($\bar{X}=4.25$)

(2) ด้านความรู้และประสบการณ์

บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรู้และประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=4.63$) รองลงมาคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา ($\bar{X}=4.57$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.47$)

ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรู้และประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้สู่การใช้ประโยชน์ ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษา ($\bar{X}=4.20$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.15$)

(3) ด้านความคิดและแก้ปัญหา

บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างดี ($\bar{X}=4.69$) รองลงมามี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.67$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความสามารถในการคิดเชิงระบบ ($\bar{X}=4.59$)

ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา ($\bar{X}=4.30$) รองลงมา คือ มีความสามารถในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างดี ($\bar{X}=4.25$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X}=4.05$)

(4) ด้านความรับผิดชอบ

บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกคือ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ($\bar{X}=4.82$) รองลงมามี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร และมีจิตอาสา และจิตสาธารณะ ($\bar{X}=4.78$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกระดับ ($\bar{X}=4.76$)

ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกมี 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และมีจิตอาสา และจิตสา

ธารณ ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความรับผิดชอบต่อองค์กร ($\bar{X}=4.40$) และอันดับสุดท้าย คือ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมทุกระดับ ($\bar{X}=4.20$)

(5) ด้านมนุษยสัมพันธ์

บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ คือ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X}=4.78$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ($\bar{X}=4.71$)

ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านความมีมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรก คือ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X}=4.60$) รองลงมา คือ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ($\bar{X}=4.50$) และอันดับสุดท้ายคือ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ($\bar{X}=4.40$)

(6) ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด คือ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้านการพูด อ่าน เขียนที่ดี ($\bar{X}=4.55$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ($\bar{X}=4.45$) และอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.92$)

ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยอันดับแรก คือ มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ($\bar{X}=4.40$) รองลงมา คือ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้านการพูด อ่าน เขียนที่ดี ($\bar{X}=4.25$) และอันดับสุดท้าย คือ มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=3.65$)

(7) ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

บัณฑิตเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรก คือ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือ มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร ($\bar{X}=4.67$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเองได้ ($\bar{X}=4.41$) และอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.37$)

ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยอันดับแรก คือ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือ มีความมุ่งมั่น ขยันหมั่นเพียร ($\bar{X}=4.50$) รองลงมาคือมีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือมีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเองได้ ($\bar{X}=4.40$) และอันดับสุดท้ายมีค่าเฉลี่ยระดับมาก คือ มีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.25$)

2) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีต่อความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิต ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว

ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 65.0 ได้ให้ความเห็นว่า ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาหลักสูตรนี้แล้ว บัณฑิตมีความรู้และทักษะการทำงานในระดับมาก รองลงมาคือผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 25.0 ที่เห็นว่าบัณฑิตมีความรู้และทักษะการทำงานในระดับมากที่สุด และอันดับสุดท้ายคือร้อยละ 10.0 ที่มีความเห็นในระดับปานกลาง

3) ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวกับจุดเด่น และจุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต

(1) **จุดเด่นของบัณฑิต** ผู้บังคับบัญชาร้อยละ 35.0 เห็นว่าบัณฑิตมีจุดเด่นด้านการคิดและการแก้ปัญหา รองลงมาคือร้อยละ 25.0 คือด้านคุณธรรม จริยธรรม และจุดเด่นในอันดับสุดท้ายคือร้อยละ 5.0 คือด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

(2) **จุดด้อยที่ควรพัฒนาของบัณฑิต** ผู้บังคับบัญชาร้อยละ 40.1 เห็นว่าบัณฑิตมีจุดด้อยด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม รองลงมาคือร้อยละ 20.0 คือด้านความรับผิดชอบ และจุดด้อยในอันดับสุดท้ายมี 3 ด้านที่มีค่าร้อยละเท่ากัน คือร้อยละ 13.3 ได้แก่ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการคิดและการแก้ปัญหา และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

1.3 การศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

คณะผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย เหตุผลในการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่ม และนำเสนอสาระจากการสนทนาแนวทางเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรซึ่งเป็นการจัดสนทนาล่วงหน้าก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการวิจัยประเมินหลักสูตร และข้อค้นพบการวิจัยตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 คือ การประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น ฯ เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักศึกษาที่เข้าศึกษาในภาคการศึกษาที่ 1/2556 2) บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2557 และ 3) ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม

ในช่วงที่สอง การสนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อการศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรฉบับปรับปรุง ปีการศึกษา 2560 สรุปได้ดังนี้

1.3.1. เนื้อหาวิชาที่ควรเพิ่มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้ตอบสนองภารกิจการพัฒนาประเทศแนวใหม่ของรัฐบาล ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ตามแนวทางการจัดแผนของกระทรวงมหาดไทยมีการทำแผนเดียว (One Plan) คือแผนจากบนลงล่าง และในหมู่บ้านมีคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง ซึ่งต้องทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ดังนั้น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการทำแผน และต่อไปมีแนวโน้มในการจัดสรรงบประมาณโดยตรงให้กับหมู่บ้านเพื่อตอบสนองแผนพัฒนาหมู่บ้าน เนื้อหาสาระวิชาที่ควรเพิ่ม ได้แก่

1) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารโครงการ การบริหารงบประมาณ การพัสดุ/จัดซื้อ/จัดจ้าง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับวิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

3) ควรเน้นเนื้อหาวิชากฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ การประนีประนอมข้อพิพาท การจับกุมในชุมชน/หมู่บ้าน

4) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการบริหารความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้ง อาจพิจารณาให้เป็นชุดวิชาในหลักสูตร เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อใช้องค์ความรู้ในวิชาดังกล่าวบริหารความขัดแย้ง และการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทในปัจจุบันและสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่

5) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมและไฟไหม้ในชุมชนต่าง ๆ หลายพื้นที่

6) วิธีการจัดการเรียนการสอน ควรมีชุดวิชาการสัมมนา เพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

1.3.2 เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี ประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น ภัยคุกคาม/ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

1.3.3 ชุดวิชาที่ใช้สอนในปัจจุบัน ควรมีการทบทวนและปรับเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น เนื้อหาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญที่ปรากฏในเอกสารการสอนเป็นกฎหมายฉบับปี พ.ศ. 2550 แต่ปัจจุบันใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2557 เป็นต้น ซึ่งทั้ง 2 ฉบับเนื้อหาสาระของกฎหมายมีความแตกต่างกัน เป็นต้น

1.3.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เอกสารที่การสอนประจำชุดวิชา หากเนื้อหาวิชาในเอกสารการสอนชุดวิชาใดมีเนื้อหาที่ไม่เป็นปัจจุบัน ควรจัดทำเอกสารการสอนเนื้อหาสาระใหม่เพิ่มเติมและแจกจ่ายให้นักศึกษาต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ที่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คณะผู้วิจัยจึงได้นำสาระที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำร่างโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาทบทวนดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ต่อไป (ดังปรากฏ บทที่ 4 ตอนที่ 5)

2. อภิปรายผล

2.1 ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร

จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรโดยภาพรวมใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในด้านความชัดเจน 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร 4) ความเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้และ 5) เอกสารการสอน นักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่ามี ความเหมาะสม เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป) ส่วนวัตถุประสงค์ในการตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่นและกระทรวง มหาดไทย ทั้งนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชา เห็นว่ามี ความเหมาะสม เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เช่นกัน (ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ดำเนินการจัดหลักสูตร/เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียน การสอนได้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีเหตุผลและเป้าหมายที่สำคัญคือ เพื่อการเพิ่มพูนคุณวุฒิและเพิ่มองค์ความรู้ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ มีสถานะเป็นผู้นำราษฎร เป็นตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ที่ได้รับการยอมรับจากสังคม เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดินครอบคลุมการบริหารงานในส่วนภูมิภาคทุกพื้นที่ และเป็นผู้นำนโยบายของรัฐไปปฏิบัติด้วยวิธีการทำงานที่จะต้องประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย (บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550)

2.2 กระบวนการใช้หลักสูตร

จากผลการวิจัยที่พบว่า โดยภาพรวมใน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การวัดและ ประเมินผลการศึกษา และการบริการการศึกษา ทั้งนักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นโดยรวมและรายข้อ มี ความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป) ทั้งนี้น่าจะเป็น เพราะ หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนเฉพาะสำหรับนักปกครองท้องถิ่น (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ) ในการ จัดการเรียนการสอนและการให้บริการการศึกษาเป็นไปตามหลักการและมาตรฐานเดียวกับนักศึกษาหลักสูตร ปกติ แต่มีบางประเด็นที่จัดให้เป็นการเฉพาะสำหรับนักศึกษาหลักสูตรนี้ ได้แก่ การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ การจัดโปรแกรมการศึกษา การประเมินผลการเรียนจากการทำกิจกรรมในระหว่างการเรียนรู้ การสอนเสริม แบบเข้มพิเศษแต่ละชุดวิชา ส่วนการติดต่อประสานงานเพื่อขอรับบริการการศึกษารวมทั้งการขอคำแนะนำ

ปรึกษา นอกจากการติดต่อเข้ามายังมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับนักศึกษาหลักสูตรปกติของมหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีศูนย์ประสานงานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น (ศูนย์จังหวัด) ณ ที่ทำการปกครองจังหวัด ซึ่งนักศึกษา (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ซึ่งพักอาศัย/ทำงานในจังหวัดใดให้เข้ารับบริการ/อำนวยความสะดวกได้ ณ จังหวัดที่นักศึกษาพักอาศัยอยู่

2.3 ผลการใช้หลักสูตร

2.3.1 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทั้งบัณฑิตและผู้บังคับบัญชามีความเห็นโดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ยระดับมากขึ้นไป ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป)

จากการวิจัยประเมินหลักสูตรใน 3 ด้านได้แก่ ปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และการใช้หลักสูตร ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยบุญศรี พรหมมาพันธุ์ (2553), วรณี เผ่าทองสุข และคณะ (2553), สุพล หยกฟ้าวิจิตร สมคิด พรหมจ้อย และทัศนีย์ ชาตไทย (2555) และเฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2560) ที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด

2.3.2 ความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิต ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ผู้บังคับขาของบัณฑิตร้อยละ 65.0 เห็นว่า บัณฑิตมีความรู้และทักษะการทำงานในระดับมาก รองลงมาคือ ร้อยละ 25.0 มีความเห็นในระดับมากที่สุด (หากรวมทั้งสองระดับเข้าด้วยกัน ถือว่าเกือบทั้งหมดของบัณฑิตหรือคิดเป็นร้อยละ 90.0 ที่อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด) และร้อยละ 10.0 มีความเห็นในระดับปานกลาง นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความพึงพอใจในความรู้และทักษะการทำงานของบัณฑิต (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ซึ่งสอดคล้องกับนักศึกษาและบัณฑิตที่เห็นว่า เนื้อหาสาระชุดวิชาของหลักสูตรเป็นประโยชน์ต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ มีค่าเฉลี่ยรวมและค่าเฉลี่ยรายชุดวิชาอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นชุดวิชา 33206 การจัดการการตลาดและวิสาหกิจชุมชน ที่บัณฑิตมีความเห็นในระดับมาก ทั้งนี้ตรงกับข้อค้นพบของทั้งนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชาในความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการตอบสนองความต้องการของนักปกครองท้องถิ่น เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดทั้ง 3 กลุ่ม

2.4 แนวโน้มของหลักสูตร

จากผลการวิจัยที่พบว่า บัณฑิตแจ้งว่าภายหลังจากสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนี้แล้ว ได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทั้งในการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน (ร้อยละ 58.1) เช่น การให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติตน การบริหารโครงการต่าง ๆ ในชุมชน การประนีประนอมข้อพิพาทในหมู่บ้าน เป็นต้น มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง (ร้อยละ 41.9) เช่น นำวุฒิ/ความรู้ไปใช้ในการสอบเพื่อเข้าปฏิบัติงาน และการบรรยายความรู้ให้แก่เยาวชน เป็นต้น

ความเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร บัณฑิตร้อยละ 86.7 เห็นว่ามีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว แต่บัณฑิตร้อยละ 13.3 เห็นว่าควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งนี้ในส่วนความเห็นเกี่ยวกับโครงสร้าง/เนื้อหาสาระของหลักสูตรนักศึกษาและบัณฑิตเห็นว่าหลักสูตรนี้มีความเหมาะสมแล้ว (ร้อยละ 30.0 และ 20.0 ตามลำดับ) รองลงมานักศึกษาเห็นว่า ควร

ปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เป็นปัจจุบัน (เช่น เนื้อหาวิชาเกี่ยวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น) (ร้อยละ 20.0) ควรมีเนื้อหาวิชาที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มากที่สุด (ร้อยละ 20.0) ส่วนบัณฑิตยังให้ข้อเสนอแนะในประเด็นที่ตรงกันกับนักศึกษาว่า ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้เป็นปัจจุบัน (เช่น เนื้อหาวิชาเกี่ยวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น) ควรมีการเรียนการสอนเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ และเนื้อหาวิชาที่บัณฑิตเสนอให้เพิ่มคือ เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายผลผลิตของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว การเกษตรสมัยใหม่ เกษตรอินทรีย์ การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และควรเสริมกิจกรรมภาคปฏิบัติเพื่อให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรง สำหรับประเด็นการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตรนั้น นักศึกษาและบัณฑิตเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.0 และ 94.7) ตามลำดับ เห็นว่าควรนำมาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

นอกจากนี้ ผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า หลักสูตรฉบับปรับปรุงเพื่อใช้สอนในปีการศึกษา 2560 ควรมีเนื้อหาวิชา ดังนี้ 1. เนื้อหาวิชาที่ควรเพิ่มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้ตอบสนองภารกิจการพัฒนาประเทศแนวใหม่ของรัฐบาล ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการของประชาชน ได้แก่ 1) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ, การบริหารโครงการ, การบริหารงบประมาณ, การพัสดุ/จัดซื้อ/จัดจ้าง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับวิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และหลักเศรษฐกิจพอเพียง 3) ควรเน้นเนื้อหาวิชากฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประนีประนอมข้อพิพาท การจับกุมในชุมชน/หมู่บ้าน 4) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการบริหารความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้ง อาจพิจารณาให้เป็นชุดวิชาในหลักสูตร เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อใช้องค์ความรู้ในวิชาดังกล่าวบริหารจัดการความขัดแย้ง และการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทในปัจจุบันและสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่ 5) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมและไฟไหม้ในชุมชนต่าง ๆ หลายพื้นที่) และ 2. เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี ประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เช่น ภัยคุกคาม/ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น (สอดคล้องกับผู้บังคับบัญชา ร้อยละ 40.1 ที่เห็นว่า บัณฑิตมีจุดด้อยที่ควรพัฒนา คือ ความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม)

ทั้งนี้จากความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องข้างต้นนี้ อาจสรุปได้ว่าทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่สำคัญมี 2 ประการคือ เนื้อหาวิชาเพื่อใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ประจำและหน้าที่ที่ได้รับภายใต้นโยบายของรัฐบาลซึ่งเป็นเนื้อหาวิชาหลัก และเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

3.1.1 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตยังได้เสนอแนะว่าควรปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย และควรนำความเห็น/ข้อเสนอแนะจากการสัมมนาแนวทางเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2559 ใน 2 ประการคือ 1) เนื่องจากหลักสูตรนี้ได้นำชุดวิชาส่วนหนึ่งของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รปศ.) ซึ่งเป็นหลักสูตรปกติของมหาวิทยาลัยมาเป็นชุดวิชาในโครงสร้างหลักสูตรนี้ ซึ่งปัจจุบันหลักสูตรหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รปศ.) เป็นหลักสูตรฉบับปรับปรุง ดังนั้นจึงควรใช้ชุดวิชาในหลักสูตรใหม่มาทดแทนชุดวิชาที่ยกเลิกแล้ว และ 2) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเพื่อการปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้มีการปรับปรุง/เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาตามข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) เนื้อหาวิชาที่ควรเพิ่มให้สอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ และงานตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อให้ตอบสนองภารกิจการพัฒนาประเทศแนวใหม่ของรัฐบาล ตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติและความต้องการของประชาชน ได้แก่

(1) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับ การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน/ตำบล ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารโครงการ การบริหารงบประมาณ การพัสดุ/จัดซื้อ/จัดจ้าง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับวิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน และหลักเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ควรเน้นเนื้อหาวิชากฎหมายอาญา กฎหมายแพ่ง และกฎหมายพาณิชย์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการประนีประนอมข้อพิพาท การจับกุมในชุมชน/หมู่บ้าน

(4) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการบริหารความขัดแย้ง/ลดความขัดแย้ง อาจพิจารณาให้เป็นชุดวิชาในหลักสูตร เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เพื่อใช้องค์ความรู้ในวิชาดังกล่าวบริหารความขัดแย้ง และการหาทางออกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับบริบทในปัจจุบันและสอดคล้องกับสังคมยุคใหม่

(5) ควรเน้นเนื้อหาวิชาการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่สาธารณะ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมและไฟไหม้ในชุมชนต่าง ๆ หลายพื้นที่

(6) ควรมีชุดวิชาการสัมมนา เพื่อสามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง

2) เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร

ควรเน้นเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยี ประโยชน์และโทษของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

3.1.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในเอกสารการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน

จากผลการวิจัยที่ทั้งนักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต และผู้บริหารในสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยมีความเห็นและข้อเสนอแนะที่ตรงกันว่า เนื้อหาวิชาที่ใช้สอนในปัจจุบันควรมีการทบทวนและปรับเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เช่น เนื้อหาวิชากฎหมาย รัฐธรรมนูญ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอร่างโครงสร้างและรายละเอียดของหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพิจารณาทบทวนดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ต่อไป (ปรากฏในบทที่ 4 ตอนที่ 5)

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรวิจัยประเมินหลักสูตร/เนื้อหาวิชาในประเด็นความสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของนักศึกษา (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) โดยมีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เห็นถึงแนวโน้มและทิศทางของการปรับปรุงหลักสูตรที่ครอบคลุมภารกิจที่ปฏิบัติของนักปกครองท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรวิจัยสอบถามความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ครอบคลุมมากขึ้น เช่น คณะกรรมการประสานงานประจำหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะทำงานพัฒนาหลักสูตร คณะกรรมการประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบชุดวิชา อาจารย์/ผู้สอนเสริมแบบเข้มพิเศษ ผู้บริหาร/ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัย (สำนักทะเบียนและวัดผลการศึกษา สำนักบริการการศึกษา สำนักเทคโนโลยีการศึกษา และสำนักงานโครงการความร่วมมือ ฯ) หัวหน้าศูนย์ประสานงานหลักสูตรประจำจังหวัด เพื่อนร่วมงานของบัณฑิต และประชาชนในพื้นที่ที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษา เพื่อให้ได้แนวทาง แนวโน้มของหลักสูตรในหลายมิติมากยิ่งขึ้น

3.2.3 ในการวิจัยประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป ในขั้นของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น นักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เป็นต้น นอกจากการใช้แบบสอบถามแล้ว ควรเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผสมผสานกันด้วย โดยอาจใช้การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤษฎี นະนุ่น วิทยากร ครู ก. ระดับจังหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช *อุดมการณ์และจริยธรรมมาของนักปกครองที่ดี* ค้นคืนเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2559. จาก www.pokkrongnakhon.com/datacenter/doc_download/udomkan.ppt
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558* ประกาศ ณ วันที่ 7 ตุลาคม 2558 หน้า 1-9.
- ชวาวัลย์ รุณเลิศ. (2552). *การประเมินผลหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป ของวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก*.
- นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว และคณะ. (2556). *บทความวิจัยเสนอในการประชุมหาใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 พฤษภาคม 2556 เรื่องการประเมินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่* สารสนเทศออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559 http://www.hu.ac.th/conference2013/Proceedings2013/pdf/Book3/Poster2/338_436-446.pdf.
- บันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่องการเพิ่มพูนคุณวุฒิให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ โดยการเรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ. (2550, 19 ธันวาคม).
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ สมคิด พรหมจ้อย วรรณดี แสงประทีปทอง สุพัทธ์ พิบูลย์ และกาญจนา วัชรสุนทร. (2553). *การประเมินหลักสูตรแขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- บุญศรี พรหมมาพันธุ์. (2545). “สัมมนาการประเมินหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการประเมินการศึกษา*. หน่วยที่ 12 หน้า 35-38 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์.
- ประกาศสภามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2554). “คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ระดับปริญญาตรี” ในการประชุมครั้งที่ 10/2554 เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2554 ประกาศเมื่อ 23 มีนาคม 2554.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2558). *การประเมินหลักสูตร : แนวคิด กระบวนการและการใช้ผลการประเมิน*. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ. 8 (1), 16-19.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2533). *การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2559). *คู่มือนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนง
วิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น โครงการความร่วมมือระหว่าง
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*. นนทบุรี : ฝ่ายรับ
นักศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัย*. กรุงเทพมหานคร :
พิมพ์ดีดการพิมพ์.
- วรพรรณี เผ่าทองสุข, ลาวัลย์ ชัยวิรัตน์กุล, สภากรณ์ วรรณภิญโญชีพ และคนอื่น ๆ. (2553). *การประเมิน
หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยาอุตสาหกรรม พ.ศ.2549 คณะวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- วัฒนา สุนทรชัย และประภาศรี พรหมประกาย. (2558). *ประเมินผลหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2553). *การประเมินหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ*. ค้นคืนเมื่อวันที่ 7 เมษายน
2560 จาก http://www.edu.tsu.ac.th/major/old_eva/journal/scan1.pdf.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2555). *หลักการและแนวปฏิบัติในการประเมิน นโยบาย แผนงาน โครงการและหลักสูตร ใน
ประมวลสาระชุดวิชาวิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา* หน่วยที่ 11 นนทบุรี : สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุรพล หยกฟ้าจิตร, สมคิด พรหมจ้อย และทัศนีย์ ชชาติไทย. (2555). *การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ศธ 0522.17 (01) /พิเศษ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตำบลบางพูด อำเภอบางเกร็ง

จังหวัดนนทบุรี 11120

10 มกราคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้กับนักศึกษาหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกเอกการปกครองท้องถิ่น

เรียน หัวหน้าศูนย์ประสานงานหลักสูตรฯ (ประจำจังหวัด 4 จังหวัด)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารรัฐกิจ วิชาเอกเอกการปกครองท้องถิ่น จำนวน ชุด

ด้วยโครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ได้มีการจัดการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการปกครองท้องถิ่น และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการความร่วมมือดังกล่าว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้มอบให้
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยดำเนินการวิจัยประเมินหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดย
การให้นักศึกษาตอบแบบสอบถาม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์ดำเนินการแจกแบบสอบถาม (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ให้นักศึกษาที่มาเข้ารับการสอน
เสริมแบบเข้มพิเศษ ในระหว่างวันที่ 21-22 มกราคม 2560 ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัด.....

2. ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่นักศึกษาตอบเรียบร้อยแล้วภายในวันที่ 22
มกราคม 2560 รวบรวมและส่งกลับคืนไปยังโครงการความร่วมมือระหว่างกรมการปกครอง กระทรวง
มหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ภายในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2560

ทั้งนี้ หากท่านประสงค์จะทราบรายละเอียดหรือติดต่อประสานงาน โปรดติดต่อ นางสาวนพรัตน์ นาคบาง
เจ้าหน้าที่โครงการความร่วมมือฯ โทรศัพท์หมายเลข 02-5048279 และ 02-5034011 โทรสาร 02-5034011

จึงเรียนมาเพื่อให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

หัวหน้าโครงการวิจัย

สำเนาแจ้งท้าย รวม 202 ฉบับ

1. หัวหน้าศูนย์จังหวัดกาฬสินธุ์ 55 ฉบับ
2. หัวหน้าศูนย์จังหวัดพะเยา 53 ฉบับ
3. หัวหน้าศูนย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 44 ฉบับ
4. หัวหน้าศูนย์จังหวัดตรัง 50 ฉบับ

ศธ 0522.17 (01)/พิเศษ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 มกราคม 2560

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน บัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยจัดการเรียนการสอน “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น” ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิและสามารถนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรดำเนินการศึกษาความคิดเห็นของบัณฑิตเกี่ยวกับหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น นั้น

ในการนี้ ใคร่ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการปรับปรุงหลักสูตรทั้งในด้านวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงเนื้อหาของชุดวิชาในหลักสูตร และด้านคุณภาพบัณฑิต ทั้งนี้แบบสอบถามที่ตอบแล้วขอให้ส่งคืนมหาวิทยาลัยทางไปรษณีย์โดยเร็วที่สุด ตามที่ได้กำหนดในแผ่นสุดท้ายของแบบสอบถามซึ่งได้ติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว หรือส่งทางโทรสารดังหมายเลขข้างล่างนี้ อนึ่ง มหาวิทยาลัยจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลและรายงานผลในภาพรวมโดยจะไม่มีผลกระทบต่อการให้ข้อมูลเป็นส่วนบุคคลแต่ประการใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

หัวหน้าโครงการวิจัย

โครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับ มสธ.

โทร 02-5048279 โทรสาร 02-5034011

ศธ 0522.17 (01)/พิเศษ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอบางเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 มกราคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน นายอำเภอ/ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยจัดการเรียนการสอน “หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น” ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิและสามารถนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เริ่มเปิดสอนในปีการศึกษา 2551 มีผู้สำเร็จการศึกษาดังแต่ปีการศึกษา 2552 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับในปีการศึกษา ที่ผ่านมามีนักปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นบุคลากรภายใต้สังกัดของท่านที่สำเร็จการศึกษาวิชาเอกดังกล่าว นั้น

ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการปรับปรุงหลักสูตรทั้งในด้านวัตถุประสงค์และโครงสร้างหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปรับปรุงเนื้อหาของชุดวิชาในหลักสูตร และด้านคุณภาพของบัณฑิต ทั้งนี้แบบสอบถามที่ตอบแล้วโปรดส่งคืนมหาวิทยาลัยทางไปรษณีย์โดยเร็วที่สุด ตามที่ได้จำหน่ายในแผ่นสุดท้ายของแบบสอบถามซึ่งได้ติดแสตมป์ไว้เรียบร้อยแล้ว หรือส่งทางโทรสารดังหมายเลขข้างล่างนี้ อนึ่ง มหาวิทยาลัยจะดำเนินการรวบรวมข้อมูลและรายงานผลในภาพรวมโดยจะไม่มีผลกระทบต่อกรให้ข้อมูลเป็นส่วนบุคคลแต่ประการใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

หัวหน้าโครงการวิจัย

โครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับ มสธ.

โทร 02-5048279 โทรสาร 02-5034011

ที่ ศธ 0522.17 (01) /พิเศษ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

9 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญประชุมสนทนากลุ่ม

เรียน อธิการวิทยาลัยการปกครอง หรือผู้แทน

ตามที่กระผมได้รับมอบจากมหาวิทยาลัยให้ดำเนินโครงการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น โครงการความร่วมมือระหว่างกระทรวงมหาดไทยกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อคือ ข้อ 1. เพื่อประเมินหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชา ซึ่งได้จัดทำรายงานผลการวิจัย (ฉบับร่าง) แล้ว และวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อ 2. เพื่อศึกษาแนวโน้มของหลักสูตร ฯ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องด้านการบริหารการปกครองท้องถิ่นเพื่อรับทราบข้อมูลผลการวิจัย (ตามข้อ 1) และขอความอนุเคราะห์ให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะในการประชุมสนทนากลุ่ม นั้น

ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องโดยตรงที่สามารถให้ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการวางแผนปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตร ทั้งในด้านวัตถุประสงค์/โครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริการการศึกษา และนักศึกษาจะได้รับความรู้จากหลักสูตร/เนื้อหาวิชาที่เป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อไป

ในการนี้ จึงขอเรียนท่านเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 เวลา 15.40 น. ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 4 อาคารสำนักอธิการ วิทยาลัยการปกครองด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม)

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณธรรม กาญจนสุวรรณ)

หัวหน้าโครงการวิจัย

โครงการก้านันฯ

โทรศัพท์ 0-2504-8279, 0-2503-4011

โทรสาร 0-2503-4011

ภาคผนวก ข.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ
วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อคำถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน
2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร
 - ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตร / การวัดและประเมินผลการศึกษา / การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย
3. ความหมายของระดับความคิดเห็น
 - 5 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
 - 4 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับมาก
 - 3 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
 - 2 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับน้อย
 - 1 หมายถึง มีความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมืออย่างดียิ่งของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หรือเติมข้อความในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุดก่อนเข้าศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาบริหารรัฐกิจ
วิชาเอกการบริหารการปกครองท้องถิ่น

() 1. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า

() 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) หรือเทียบเท่า

() 3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า

() 4. ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) หรือเทียบเท่า

() 5. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า

() 6. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

() 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ตำแหน่งของท่านในปัจจุบัน

() 1. กำนัน

() 2. ผู้ใหญ่บ้าน

() 3. สารวัตรกำนัน

() 4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

() 5. แพทย์ประจำตำบล

() 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	มีความชัดเจน					ตอบสนองความต้องการของนักศึกษา(นักปกครองท้องถิ่น)					ตอบสนองความต้องการของกระทรวงมหาดไทย				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. เพื่อเพิ่มสมรรถนะทางวิชาการและการปฏิบัติให้นักปกครองท้องถิ่นที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่															
2. เพื่อเสริมสร้างความคิดของนักปกครองท้องถิ่นให้กว้างไกลเพื่อสามารถประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานอื่น ได้ดียิ่งขึ้น															
3. เพื่อเสริมสร้างทัศนคติของนักปกครองท้องถิ่นภายในวงรอบของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ในการอุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน															

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุง / เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

.....

.....

คำชี้แจง โปรดพิจารณาโครงสร้างหลักสูตร และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

2.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร

[illegible]

[illegible]

ชุดวิชาในหลักสูตร	เหมาะสมที่จะจัดไว้ใน โครงสร้างหลักสูตร					เป็นประโยชน์ต่อการ ทำงานและพัฒนา ความรู้ของนักศึกษา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
33421 หลักการบริหารท้องถิ่น										
33422 การบริหารการพัฒนาเมือง และชนบท										
หมวดวิชาเลือกเสรี										
41008 การจัดการการเกษตร										
ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม										

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุง / เปลี่ยนแปลงโครงสร้าง/เนื้อหาสาระของหลักสูตร

.....

.....

.....

.....

.....

ตามภารกิจประการหนึ่งของนักปกครองกำหนดให้มีการรณรงค์ให้ราษฎรนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเนื้อหาสาระของหลักสูตรนี้

.....

.....

.....

2.4 เอกสารการสอน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาเอกสารการสอนในภาพรวมของชุดวิชาต่างๆ ที่ท่านได้ศึกษา แล้วตัดสินใจว่าแต่ละรายการต่อไปนี้ มีความเหมาะสม หรือมีคุณภาพในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. เอกสารการสอนมีเนื้อหาสาระชัดเจน อ่านเข้าใจได้ง่าย					
2. การจัดลำดับเนื้อหาเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
3. กิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา					
4. แบบประเมินผลตนเองก่อน – หลังเรียนช่วยให้เข้าใจเนื้อหา					
5. วิธีศึกษาของชุดวิชาช่วยให้เข้าใจเนื้อหาวิชาที่ศึกษา					
6. ทำแบบประเมินตนเองและทำกิจกรรมท้ายเรื่องก่อนตรวจคำตอบกับแนวตอบ					
7. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้					
8. ได้ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
9. สื่อประกอบการเรียนการสอนทันสมัย สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน					
10. สื่อประกอบการเรียนการสอนทำให้เข้าใจเนื้อหาสาระของชุดวิชาได้ง่ายขึ้น					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตร / การวัดและประเมินผลการศึกษา / การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการบริหารหลักสูตร / การวัดและประเมินผลการศึกษา / การบริการการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา แล้วตัดสินใจว่าแต่ละรายการต่อไปนี้ มีความเหมาะสม

หรือมีคุณภาพในระดับใด และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
การบริหารหลักสูตร					
1. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการบริหารหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้					

1.1 ความพึงพอใจต่อการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่					
1.2 ความพึงพอใจต่อการจัดโปรแกรมการศึกษาที่สอดคล้องกับ คุณสมบัติของผู้เรียน					
ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
การวัดและประเมินผลการศึกษา					
2. มีการประเมินผลผู้เรียนโดยวิธีที่หลากหลาย เช่น มีการสอบไล่ / ข้ออม มีการประเมินจากกิจกรรมประจำชุดวิชาในระหว่างการเข้ารับ การสอนเสริมแบบเข้มพิเศษ เป็นต้น					
3. มีการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา					
4. การแจ้งกำหนดการสอบตรงตามกำหนดเวลา					
5. การแจ้งผลการสอบตรงตามกำหนดเวลา					
การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย					
6. ความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย ใน ประเด็นต่อไปนี้					
6.1 การลงทะเบียนเรียนผ่านสื่อ / เทคโนโลยี เช่น แคนเตอร์ธนาคาร ไปรษณีย์ Internet เป็นต้น					
6.2 การจัดส่งเอกสาร					
6.3 การให้บริการตอบคำถามนักศึกษา					
6.4 การให้บริการของศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร (ถ้าเคยใช้ บริการ)					
6.5 การติดต่อสื่อสารกับสาขาวิชา					
6.6 การติดต่อสื่อสารกับศูนย์สารสนเทศ Call Center					
6.7 การให้บริการการจัดสอบของศูนย์บริการการศึกษาประจำจังหวัด					
6.8 การให้บริการของศูนย์ประสานงานหลักสูตรประจำจังหวัด					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....